

ISSN : 1906-5647

Living Thai

APRIL 2016

**เขื่อนอีสานใต้...
ยลเสน่ห์ผ้าทอ**

Woven Fabrics

Treasures of the Lower Northeast

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

สืบสานหัตถศิลป์ไทย พัฒนาไกลสู่สากล

Inheriting Thai Craftmanship in order to further develop towards globally

หอนิทรรศการ ภายในศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ เปิดทุกวัน 08.00 - 17.00 น.

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) 59 หมู่ 4 ต. ช้างใหญ่ อ. บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13290 โทร.1289 www.sacict.co.th

เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิก

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

5,7,8 เมษายน 2559

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร บี)
บริเวณด้านหน้า ธนาคารกสิกรไทย

30-31 พฤษภาคม 2559

อาคารพลโยธินเพลส
บริเวณด้านหน้า คาโรว์ เอ้าส์

28 - 29 กรกฎาคม 2559

กระทรวงพลังงาน ศูนย์เอ็นเนอร์ยี
อาคาร ซี บริเวณด้านหน้า
ร้านกาแฟเมซอน

9 - 11 สิงหาคม 2559

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สำนักงานใหญ่
ถนนพระราม 3 บริเวณ ชั้น 8

SACICT
ROAD SHOW
2016

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
โทร. 035-367-054 ต่อ 1374
โทรสาร 035-367-050, 51
facebook : sacictroadshow
www.sacict.or.th

จัดโดย

SACICT

ศูนย์ส่งเสริม
ศิลปาชีพระหว่างประเทศ
(องค์การมหาชน)

CONTENTS

LivingThai APRIL 2016

02 EDITOR'S NOTE

03 MAIN STORY

อภิรดี ตันตราภรณ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
กับแนวคิดการสร้างรายได้ผ่าน “7 เส้นทางสายผ้าทอ”
Minister of Commerce Apiradi Tantraporn
and the Craft Destination on Seven “Weaving Streets”

14 COVER STORY

เขื่อนอีสานใต้...ยลเสน่ห์ผ้าทอ
Woven Fabrics: Treasures of the Lower Northeast
รัตนวดี เหมนิธิ วินเทอร์ หวนคืนสู่รากเหง้า
Madame Ratanawadee Hemniti Winther:
Back to Where We Belong

30 NEW HERITAGE

มีชัย แท้สุจริยา ผืนผ้าแห่งชีวิต
Meechai Taesujariya: Fabric of Life

42 THE VILLAGE TRAIL

งานอนุรักษ์ชมรดกเหมือนไหมที่บ้านนาโพธิ์
Baan Na Pho: Where Silk Culture Prevails

52 INSIDE SACICT

ความเคลื่อนไหวใน ศ.ศ.ป.
What's going on at SACICT

58 CRAFTSMAN

ครูบุญมี ล้อมวงษ์
ผู้ขับเคลื่อนตำนานเครื่องทองเหลืองแห่งเมืองอีสาน
Boonmee Lomwong
and Brass Legacy of the Northeast

66 MEMBERS' CORNER

จดหมายจากผู้อ่าน
What our readers say

68 ABOUT SACICT

70 PRODUCT SHOWCASE

งานฝีมือที่คัดสรรจากช่างฝีมือทั่วประเทศเพื่อการจำหน่าย
A selection of exquisite creations offered
by SACICT artisans

EDITOR'S NOTE

สวัสดีจากชาว SACICT Living Thai

ในฉบับนี้ SACICT Living Thai จะนำเสนอสาระและสีสันบน “เส้นทางสายผ้าทอ... เอกลักษณ์สู่รายได้” โครงการใหญ่ประจำปีของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) ใน Main Story จากการให้สัมภาษณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ คุณอภิรัตน์ ตันตราภรณ์ จากนั้นเราจะชวนผู้อ่านท่องเที่ยวไปตามเส้นทางผ้าทออีสานใต้ จากอุบลราชธานีสู่ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ใน Cover Story พร้อมบทสัมภาษณ์ มาตามรัตนวดี เหมนิธิ วินเทอร์ ภริยาเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำประเทศไทย ในฐานะคนรักผ้าไทย

พลาดไม่ได้กับคอลัมน์ New Heritage พบเรื่องราวสุดเร้าใจของมีชัย แต่สุจริยา หรือ “คุณเถ่า” แห่งบ้านคำปูน อุบลราชธานีที่นุ่งกะสมผ้าต่างรู้จักและชื่นชมในฝีมือเป็นอย่างดี ต่อด้วยคอลัมน์ Village Trail กับงานอนุรักษ์กรมรดกหม่อมใหม่ที่บ้านนาโพธิ์อันเลื่องชื่อของจังหวัดบุรีรัมย์ เรียกว่าเต็มอิ่มกับเรื่องผ้าทอมือทรงคุณค่าของภูมิภาคนี้เลยทีเดียว

และก็ไม่ใช่เพียงเรื่องของผ้าไหม แต่เส้นทางหัตถกรรมของอีสานใต้ยังเต็มไปด้วยเรื่องราวความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงงานเครื่องทองเหลืองบ้านปะอาวที่มีครุฑบุญมี ล้อมวงค์ เป็นชุมพลึง พบเรื่องของชุมชนนี้ได้ในคอลัมน์ Craftsmaster และล่าสุดเชิญติดตามรายงานข่าวเทศกาลนวัตกรรมศิลปนานาชาติ (International Innovative Craft Fair) หรือ IICF 2016 ที่เพิ่งปิดฉากอย่างยิ่งใหญ่

ขอให้สนุกกับการอ่าน แล้วพบกับสาระเต็มอิ่มเช่นเคยในฉบับหน้า

Greeting from SACICT Living Thai.

In this issue, we are taking you on the “Weaving Streets”, a grand project initiated by SACICT in line with the government policy to promote local economy by introduction of the nationwide “Craft Destinations” as disclosed by Minister of Commerce Apiradi Tantraporn in our Main Story. We also introduce to you in our Cover Story the many exquisite woven fabrics of the Lower Isan region – Nakhon Ratchasima, Surin, Buriram, and Ubon Ratchathani. Annexed to it is a special interview of Madame Ratanawadee Hemnithi Winther, the charming spouse of Danish Ambassador to Thailand, in her role as an avid aficionada of Thai textiles.

And do not miss another article on precious textiles in the “New Heritage” column featuring Meechai Taesujariya or Khun Thao, a household name in textile collectors’ circle. In “Village Trail”, let’s embark on a journey to the rustic village of Baan Na Pho, in Buriram, to see the root of the reputed Na Pho silk. All this makes a real treat for Thai woven fabric fans.

And Isan also offers us beauty of other crafts, such as the brassware of Baan Pa-ao. Meet the village artisans’ leader Khru Boonmee Lomwong in “Craftsmaster” column. Last but not least, get yourself updated with the news of the recent International Innovative Craft Fair (IICF 2016).

Have fun reading, and see you in the next issue.

คณะที่ปรึกษา/Editorial Advisory Board

ประธานที่ปรึกษา/Chief Consultant

อัมพวัน พิชาลัย/Amparwon Pichalai

คณะที่ปรึกษา/Editorial Advisory Board

ฝ่ายสื่อสารและประชาสัมพันธ์ สายงานส่งเสริมคุณค่าหัตถศิลป์

Communication and Public Relations Division, Handicraft Value Promotion Department

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

59 หมู่ 4 ต.ช้างใหญ่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290

โทร 035 367 054-56 โทรสาร 035 367 051 เว็บไซต์ www.sacict.or.th

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), 59 Moo 4, Chang-Yai Sub-District, Bangsai, Ayutthaya Province 13290, Thailand

Tel: +66 (0) 35 367 054-56, +66 (0) 35 367 077-81

Fax: +66 (0) 35 367 050-1 Website: www.sacict.or.th

จัดทำโดย/Design and Production

บริษัท พีเออร์ จำกัด 23/18 ซอยร่วมฤดี เพลินจิต ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร: 0 2254 6898-9 โทรสาร: 0 2650 7738

Feature Co., Ltd. 23/18 Soi Ruamrudee, Ploenchit, Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand

Tel: +66 (0) 2254 6898-9, Fax: +66 (0) 2650 7738

บรรณาธิการบริหาร/Executive Editor

พยอม วลัยพิชรา/Payom Valaiphatchra

บรรณาธิการ/Editor

พยงค์ กิ่ววานสุระ/Payong Kungwansurah

กองบรรณาธิการ/Editorial Team

กรรพลา แก้วปกุญทิพย์/Songpol Kaopatuttip

สุวรรณา เปรมโสตร์/Suwanna Premsothe

เกษวลี ทองเนื้อสุข/Katewalee Thongnuasuk

ปกป็อง วงศ์แก้ว/Pokpong Wongkaeo

กฤตสอร สังกวสิน/Kitsaon Singkongsin

ผู้จัดการฝ่ายผลิต/Production Manager

นภัทร ประเสริฐกุล/Napat Prasertkul

ศิลปินศิลป์/Graphic Designers

วรรณศักดิ์ รอดวรรณะ/Wannasak Rodwanna

แสงเดือน สุปิตตา/Sangduan Supinta

ช่างภาพ/Photographers

จรววย วงศ์เหลือ/Jaruay Wongluang

วริศ กุสุจาริต/Varis Kusujarit

ศิริพิชร์ วลัยพิชรา/Sirapat Valaiphatchra

ติดต่อโฆษณา/For Advertisement Placements Contact

พยงค์ กิ่ววานสุระ/Payong Kungwansurah

โทร./Tel. +66 (0) 2254 6898-9

พิมพ์ที่/Print

บริษัท อติธรรม จำกัด 248 ซอยลาดพร้าว 87 วังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทร: 0 2932 2596-7 โทรสาร: 0 2932 2598

Artisans Co., Ltd. 248 Soi Lardprao 87, Wangthonglang, Bangkok

10310. Tel: +66 (0) 2932 2596-7, Fax: +66 (0) 2932 2598

www.sacict.or.th

facebook.com/sacict
facebook.com/livingthaimagazine

บทความในนิตยสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (ศ.ศ.ป.) ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป อนึ่งบทความและภาพในนิตยสารนี้สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การระนำมาเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

Opinions in Living Thai are the writers’ and not necessarily endorsed by SACICT. No part of this magazine may be reproduced without written permission.

Scan เพื่ออ่าน SACICT Living Thai ออนไลน์
Scan to read SACICT Living Thai online version.

อภิรดี ต้นตราภรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กับแนวคิดการสร้างรายได้ผ่าน “7 เส้นทางสายผ้าทอ”

เรื่อง อำพันมาลา ภาพ ศ.ศ.ป./วริศ กุสุจริต

ผู้ที่มีประสบการณ์ตรง ได้พบเห็นหรือมีโอกาสสัมผัสความงามละเอียดของผ้าไทยและความละเมียดละไมของด้ายแต่ละเส้นที่ดักก้อย่างเชี่ยวชาญ แม้เพียงครั้งเดียวก็ย่อมตระหนักถึงคุณค่าของงานหัตถศิลป์อันน่าภาคภูมิใจของช่างฝีมือชาวไทย ต่อให้เขาไม่เคยได้รับรู้ถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานและเรื่องราวที่แฝงเร้นอยู่ในผืนผ้าแต่ละชนิดที่ส่งต่อกันมาบนเส้นทางผ่านกาลเวลาสู่ปัจจุบันสมัยก็ตาม

ผ้าทอไทยมีให้พบเห็นหลากหลายในแต่ละภูมิภาค ทั้งแบบอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิม และแบบที่แต่งเติมต่อยอดสู่ไลฟ์สไตล์ร่วมสมัย ต่างมีอัตลักษณ์ มีความสวยงามเป็นคุณลักษณะของตนเอง อาจจะมีร่องรอยอิทธิพลประเทศเพื่อนบ้านปรากฏให้เห็น หรืออาจจะโดดเด่นอวดเส้นสายของวัสดุเส้นใยที่หาได้เฉพาะถิ่น แต่ทั้งหมดล้วนสะท้อนความชำนาญเชิงช่างของบรรพบุรุษไทยที่บ่งบอกและเล่าขานถึงวัฒนธรรมอันงดงามของแต่ละท้องถิ่น แต่ละภูมิภาคของสยามประเทศ

ภาคเหนือมีผ้ายก ผ้าจก ม่อฮ่อม ภาคกลางมีผ้าฝ้าย ผ้าไหม ภาคอีสานมีผ้ามัดหมี่ แพรว ผ้าข้อมคราม ภาคใต้

ก็มีทั้งผ้าฝ้ายและผ้าบาติก งานผ้าเหล่านี้มีความต่างก็เพราะพื้นฐานด้านสภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิประเทศ และลักษณะความเชื่อของผู้คนที่แตกต่างกัน และนี่เองที่เป็นเสน่ห์ซึ่งสร้างมูลค่าให้กับงานหัตถศิลป์ เมื่อบวกกับการสร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้บริโภคแล้ว ยิ่งสร้างความประทับใจที่มีต่อชิ้นงานและสร้างรายได้ให้กับผู้คนในแต่ละชุมชน สืบเนื่องจากนโยบายของภาครัฐในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจจากฐานรากเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และส่งผลให้เกิดการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจให้เติบโตขึ้นแบบยั่งยืน เห็นได้ชัดว่าปี พ.ศ. 2559 นี้ ยิ่งจะเป็นปีทองของผ้าทอไทย

อภิชาติ ตันตราภรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่า “ในปีนี้ ซึ่งเป็นปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์แห่งหัตถศิลป์ไทย กระทรวงพาณิชย์ จึงได้มีนโยบายในการดำเนินการคัดเลือกแหล่งผลิตผ้าทอในชุมชนต่างๆ มาพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในระดับชุมชนหรือระดับชาติ พร้อมกับเข้าไปช่วยส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในกลุ่มคนไทยและชาวต่างชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวในเชิงศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าตามนโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน ที่เชื่อมโยงการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กล่าวต่อว่า ในการดำเนินงานนั้นล้วนเป็นไปตามแผนนโยบายประชารัฐของรัฐบาลตามที่ท่านนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่เห็นสมควรให้ภาครัฐ เอกชน และชุมชนร่วมกันสร้างความเข้มแข็งจากภายในชุมชนเอง อันจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตต่อเนื่องและยั่งยืน โดยได้มอบหมายให้ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. ในฐานะหน่วยงานหลักในการสืบสานความเป็นไทยสู่สากลผ่านงานศิลปหัตถกรรม ทำการศึกษาข้อมูลและลงพื้นที่สำรวจเส้นทาง พร้อมริเริ่มโครงการ “Craft Destination - เส้นทางสายผ้าทอ” อนุรักษ์คุณค่าแห่งศิลปาชีพและต่อยอดเชิงพาณิชย์ เพื่อก้าวไปสู่การเป็น Regional Hub ด้านศิลปหัตถกรรมของเอเชีย หรือ A Craft Trading Nation พัฒนาความเป็นผู้นำเทรนด์งานหัตถศิลป์ที่สามารถตอบโจทย์ตลาดและกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งมั่นสร้างแบรนด์ พร้อมส่งเสริมการตลาด การผลิต และธุรกิจให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ รวมถึงการเผยแพร่ให้องค์ความรู้ของครูช่างศิลปหัตถกรรมได้รับการถ่ายทอดและพัฒนา ผ่านการสร้างทายาทช่างศิลปหัตถกรรมและบุคลากรรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ ศ.ศ.ป. ได้มุ่งมั่นเปิดประตูสู่องค์ความรู้ด้านหัตถศิลป์พร้อมไปกับการสนับสนุนผ้าทอไทยในองค์รวมให้เป็นฐานสร้างรายได้แก่ชุมชน โดยนำเสนอ “เส้นทางสายผ้าทอ...เอกลักษณ์สุรายใต้” ใน 29 จังหวัดทั่วประเทศ จัดทำเป็นเส้นทางผ้าทอไทย ภาคเหนือตอนบน (แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย) ภาคเหนือตอนล่าง (สุโขทัย อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน) ภาคกลาง (อุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี) อีสานตอนบน (ขอนแก่น กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม) อีสานตอนล่าง (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี) ภาคใต้ตอนบน (สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ ตรัง) และภาคใต้ตอนล่าง (สงขลา ปัตตานี นราธิวาส) รวมไปถึงการเชิญชวนให้ผู้ที่สนใจไปเยือนถึงแหล่งกำเนิด แหล่งสร้างสรรค์ พัฒนาหัตถกรรมชั้นเลิศ ณ สถานพำนักและสถานที่ผลิตงานของบรรดาศิลปินของแผ่นดิน ครูช่างศิลปหัตถกรรม และทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ของ ศ.ศ.ป.

“เส้นทางทั้ง 7 นี้ จะทำหน้าที่เป็นทั้งเส้นทางแห่งผ้า เส้นทางแห่งองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และเส้นทางแห่งเศรษฐกิจชุมชน” ท่านรัฐมนตรีกล่าวย้ำ

ท่านอธิบดีต่อไปว่า “ทาง ศ.ศ.ป. ได้เตรียมความพร้อมทั้งในด้านการสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่สมาชิกชุมชน หัตถกรรมบนเส้นทางทั้ง 7 ตลอดจนการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพความพร้อมทางธุรกิจผ่านหลักสูตร การฝึกอบรมที่เหมาะสม เช่น ความรู้เรื่องบัญชี ต้นทุนการผลิต และการกำหนดราคา การค้าออนไลน์ หรือ e-Commerce การเตรียมความพร้อมสำหรับตลาดการส่งออก รวมไปถึงการพัฒนาตามหลักสูตรอื่นๆ ที่จำเป็นทั้งการเล่าเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ การจัดวางหรือโชว์สินค้า และอีกหลายๆ อย่างซึ่งได้ร่วมกันจัดทำกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ”

เห็นได้ชัดว่าปี พ.ศ. 2559 นี้
ยังจะเป็นปีทองของผ้าทอไทย

อภิชาติ ตันตราภรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
Minister of Commerce Apiradi Tantraporn

เส้นทางทั้ง 7 นี้ จะทำหน้าที่เป็นทั้งเส้นทางแห่งผ้า เส้นทางแห่งองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และเส้นทางแห่งเศรษฐกิจชุมชน

นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ศูนย์เรียนรู้งานหัตถกรรม และจุดจำหน่ายสินค้า โดยประสานงานและร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ เช่น สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ภาคเอกชนในจังหวัด และองค์กรระดับท้องถิ่นเพื่อเชื่อมโยงชุมชนหัตถกรรมกับความพร้อมด้านการท่องเที่ยว โดยประสานงานกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และภาคธุรกิจท่องเที่ยว

ในส่วนของจังหวัดชายแดน ได้มีการพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านงานหัตถกรรม โดยร่วมกับองค์กรชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านหัตถกรรมผ้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ผ้ามัดหมี่ ไทย-ลาว ที่อุบลราชธานี ผ้าไหมไทย-กัมพูชา ที่สุรินทร์ หรือผ้าบาติก ไทย-มาเลเซีย ที่สงขลา ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจในรูปแบบ Business Matching, Mini Showcase, Workshop และ Focus Group

รัฐมนตรีหรือภริยาเผยอีกว่า กลยุทธ์ในการขยายผลโครงการฯ ยังรวมถึงการจัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ตรงผ่าน Familiarization Trip โดยเชิญคณะเอกอัครราชทูตต่างประเทศ ในไทย และคู่สมรส เดินทางไปสัมผัสสมรรถกทางหัตถศิลป์ และวิถีชุมชนบนเส้นทางผ้าทอสายอีสานใต้เป็นกลุ่มแรก

ทุกๆ คนที่เดินทางไปเยือนชุมชนตาม 7 เส้นทางผ้าทอนี้ จะได้สัมผัสองค์ความรู้ภายใต้แนวคิด “A Touch of Wisdom” (องค์ความรู้ที่มีชีวิต) ได้เข้าไปรับรู้ เรียนรู้ ด้วยตนเองจากผู้เชี่ยวชาญตัวจริง อันได้แก่ครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่างศิลปหัตถกรรม และทายาทช่างศิลปหัตถกรรม รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในการทดลองปฏิบัติจริง ท่ามกลางบรรยากาศเปี่ยมลีลาทางวัฒนธรรมและวิถีชุมชน จนเกิดความประทับใจ ความรัก และต้องการที่จะนำไปบอกเล่าต่อไป หรือนำเสนอสู่สาธารณะในมุมมองที่ลึกซึ้ง ส่งผลให้เกิดกระแสนิยมการใช้ผ้าทอ หรือลงมือร่วมอนุรักษ์และสานต่อองค์ความรู้ด้านผ้าไทย

“ตามแผนงาน เราจะผลักดันให้เส้นทางดังกล่าวเติบโตเป็นเส้นทางหัตถกรรมไทย หรือ Craft Destination ภายใน 2 ปี คือ ปี 2559 และ 2560 โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน แบบที่เรียกว่า Strength from Within ผ่านกลไกพระราชัฐที่เลือกนำเสนอองค์ความรู้และภูมิปัญญาของงานหัตถกรรมไทยผ่านครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่างศิลปหัตถกรรม ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ชุมชนหัตถกรรมของ ศ.ศ.ป. และทั่วประเทศ”

ท่านยังระบุด้วยว่า ประสิทธิผลจากการดำเนิน “โครงการเส้นทางสายผ้าทอ...เอกลักษณ์สู่รายได้” เกิดขึ้นได้จากการทำงานในเชิงบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ลดภาระของภาครัฐ ส่งเสริมการซื้อ กระตุ้นการใช้ผ้าทอ สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ไปพร้อมๆ กับการได้ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านผ้าทอ และอนุรักษ์งานผ้าทอไทยอันทรงคุณค่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ให้ข้อมูลเชิงสถิติว่า ปัจจุบันผ้าทอไทยมีมูลค่าการจำหน่ายราว 58,000 ล้านบาทต่อปี หากคิดเฉพาะงานหัตถกรรมผ้าทอจะมีมูลค่าราวปีละ 6,000 ล้านบาท เชื่อว่าในอนาคต โครงการนี้จะช่วยสร้างรายได้ให้งานหัตถกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี รวมถึงรายได้อื่นจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

ในสถานะส่วนตัว รัฐมนตรีภริยานั้นได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในสุภาพสตรีผู้ “นิยมไทย” เนื่องจากท่านมักจะปรากฏกายในเสื้อผ้าไหมผ้าทอไทย ไม่ว่าจะเป็นโอกาสที่เป็นทางการ กึ่งทางการ หรือ ไม่เป็นทางการ ท่านบอกว่า “ขอเป็นอีกแรงในการส่งเสริมและสนับสนุนงานหัตถศิลป์ไทยต่อไป” ■

ผ้าทอไทยแต่ละภูมิภาคมีเอกลักษณ์อันโดดเด่น นับเป็นเสน่ห์และเป็นการสร้างมูลค่าให้กับงานหัตถศิลป์

Thai hand-woven textiles of different parts of Thailand possess unique character the charm which adds value to each piece.

Minister of Commerce Apiradi Tantraporn and Craft Destinations on Seven “Weaving Streets”

Words **Amphan Mala** Photos **SACICT/Varis Kusujarit**

Those who have even once experienced the delicateness of Thai hand-woven fabrics and the cultured softness of the skilfully-woven yarn will appreciate the real value of the country’s proud hand-crafted treasure. The long history and intriguing stories that are imprinted in each type of fabric have travelled through time – from past to present – and epitomise the craftsmanship and cultures of our ancestors that are hidden between the intertwined threads.

Woven textile of each region has its own identity. Be it traditional, contemporary, or modern, all seem to possess the beauty of their own. Some may have traces of foreign influences or assimilation with artistic forms of neighbouring nations. Others may come in distinctive local materials not to be found anywhere else. All in all, Thai fabrics are known to reflect the country’s most supreme craftsmanship and beautiful local cultures.

On whichever route you may take around Thailand, you will always find craft destinations to delight you with their beauty and diversity. The North is known for its Pha Yok, Pha Jok and Mor Hom. The Central Region boasts both cotton

and silk. The Northeast celebrates its Mudmee, Phrae Wa, and indigo-dyed fabric. And the South is rich with cotton and batik. The different types of textile reflect the different climate and geographical structure of each region and the local beliefs. These differences are the hidden value of arts and crafts. Together with consumer-influenced factors, these hand-crafted treasures can generate a great deal of income for each locale. The Government’s recent policy of promoting economic development from the very foundation in a bid to stimulate the community economy on a sustainable basis will make an interesting and lively 2016 for Thai textiles.

Success will bring about closer cooperation between the Government, the private sectors, and the communities

Commerce Minister Apiradi Tantraporn revealed that “This year marks an auspicious occasion of the 84th Birthday of Her Majesty Queen Sirikit – the Royal Patron of Thai handicrafts. Therefore, the Commerce Ministry has initiated a project to select a list of weaving communities and promote them as tourist attractions both at the local and national levels. At the same time, the cooperation also involves assistance in promoting cultural tourism in these areas to add value to local craft products, according to the government’s policy of upgrading local economies through tourism.”

The Commerce Minister continued, saying that the project was in line with the Prime Minister Gen Prayuth Chan-ocha Government’s “Civil State” policy which was meant to encourage all sectors of the nation – government, private, and public sectors – to synergise and help strengthen up the country’s economy from within communities. And The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT, in its capacity as the country’s main agency in charge with a task to promote Thainess globally through handicraft products, has been entrusted with the mission to study, plan and implement a strategy to drive the country toward sustainable development.

The SACICT came up with a project of “Craft Destination: The Weaving Streets” in an effort to preserve national craft heritage and commercialise the country’s precious arts and crafts so as to become the regional hub of craft trading nations. SACICT also develops cultural and modern craft trends to strategically and efficiently introduce craft products into markets, and ensures that knowledge and folk wisdoms are properly transferred to their descendants and new generations of artisans.

To kick off the project, SACICT has opened the window of knowledge in 29 provinces where the Kingdom’s weaving heritage is still very much alive: the Upper Northern Route (Mae Hong Son, Chiang Mai, Lamphun and Chiang Rai), Lower Northern Route (Sukhothai, Uttaradit, Phrae and Nan), Central Route (Uthai Thani, Chai Nat, Suphan Buri, Kanchanaburi, Ratchaburi and Phetchaburi), Upper Isan Route (Khon Kaen, Kalasin, Sakon Nakhon and Nakhon Phanom), Lower Isan Route (Nakhon Ratchasima, Buri Ram, Surin and Ubon Ratchathani), Upper Southern Route (SuratThani, Nakhon SiThammarat, Krabi and Trang) and the Lower Southern Route (Songkhla, Pattani and Narathiwat). The general public has been invited to see for themselves the very origins of the creativity and development of these crafts at the doorsteps of master artisans, master craftsmen and new heritage artisans honoured by SACICT.

“The seven routes are not only the roads to textile showrooms but also the path of unlimited learning, sophisticated wisdom and the economic pathway of the communities,” said Mrs. Apiradi.

“SACICT has paved the way, creating awareness of communities along the seven routes, by working with several communities to prepare them for the economic playground through various training courses conducted by the Department of Business Development. The training sessions include, to name a few, basic accountancy, cost calculation, pricing, setting up an e-commerce marketplace, knowledge about exporting, as well as product story-telling and showroom designs.”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์คนปัจจุบัน นิยมและชื่นชมการสวมชุดผ้าทอไทย
The current Minister of Commerce is a true fan of Thai woven fabric.

ผู้เดินทางไปเยือน 7 เส้นทางผ้าทอนี้ จะได้สัมผัสสองคความรู้อย่างได้แนวคิด “A Touch of Wisdom” จากครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่างศิลปหัตถกรรม และทายาทช่างศิลปหัตถกรรม

Visitors to these Seven “Weaving Streets” will be guaranteed of first-hand experience under the concept of “A Touch of Wisdom” from SACICT-honoured master artisans, master craftsmen, and new heritage artisans.

“It has also improved the services of craft learning centres and points of sales by working with local government bureaux such as provincial commerce offices, local administrative offices and the local business communities, to create linkages between these communities and tourism. The Ministry of Tourism and Sports, Tourism Authority of Thailand and tourism businesses have also come on board to lend a hand.

As for cross-border trade, the SACICT has also developed the potential of these local communities to become effective craft learning centres with cross-border knowledge-exchange cooperation such as the Thai-Lao Silk Cooperation (in Ubon Ratchathani), Thai-Cambodian Silk Cooperation (in Surin) and Thai-Malaysian Batik Cooperation (in Songkhla). Furthermore, the project also includes business matching, mini showcases, workshops and focus group sessions for community participation.

Mrs. Apiradi also revealed that the project’s strategy included a familiarisation trip for members of the Diplomatic Corps and their spouses to offer a first-hand experience of the textile routes, starting with the silk route of the Lower Isan region.

Visitors would gain knowledge of and insights into the concept of “A Touch of Wisdom” and get a feel for fabrics by Thailand’s celebrated textile gurus by meeting Master Artisans, Master Craftsmen and New Heritage Artisans in the flesh. Amid this authentic cultural and traditional atmosphere, it is believed that visitors would

get a good impression and be enthusiastic about sharing their experiences with the public, including efforts to preserve Thai textiles.

“According to the plan, in two years meaning 2016-17, the ‘Seven Textile Routes’ will transform into ‘Craft Destination’ with strength from within through the presentation of SACICT’s Master Artisans, Master Craftsmen, New Heritage Artisans and craft communities,” the Minister stressed.

“Success will bring about closer cooperation between the Government, the private sectors, and the communities to boost public participation in the local administration, so that they are self-reliant, thus alleviating the Government’s burden, boost the trade of woven textiles, create jobs from the said cultural tourism project, drive forward the local economy and disseminate knowledge about woven textiles to a wider audience.”

Statistically, Thailand’s textile trade is worth about 58 billion baht in value. Of this, only about six billion baht is for local woven fabrics. It is believed that the project, including the tourism aspect, will help generate 10 per cent more income for local communities.

Minister Apiradi is known to be a great fan of Thai fabrics. Wherever she goes or whatever function she attends, the lady is always seen in apparel made of Thai cotton or silk . She said, “I am delighted to be a part of this effort to support Thai craft.” ❖

การจัดทำโครงการ “7 เส้นทางสายผ้าทอ...เอกลักษณ์สู่รายได้” สืบเนื่องมาจากนโยบายของภาครัฐในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจจากฐานราก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

The seven “Weaving Streets” project has been initiated by the Government in hope to strengthen communities and improve the economy from the very foundation.

เยือนอีสานใต้ ยลเสน่ห์ผ้าทอ

เรื่อง จินตปาณี ภาพ ศ.ศ.ป./รภัทรรณีย์ ทรายแก้ว

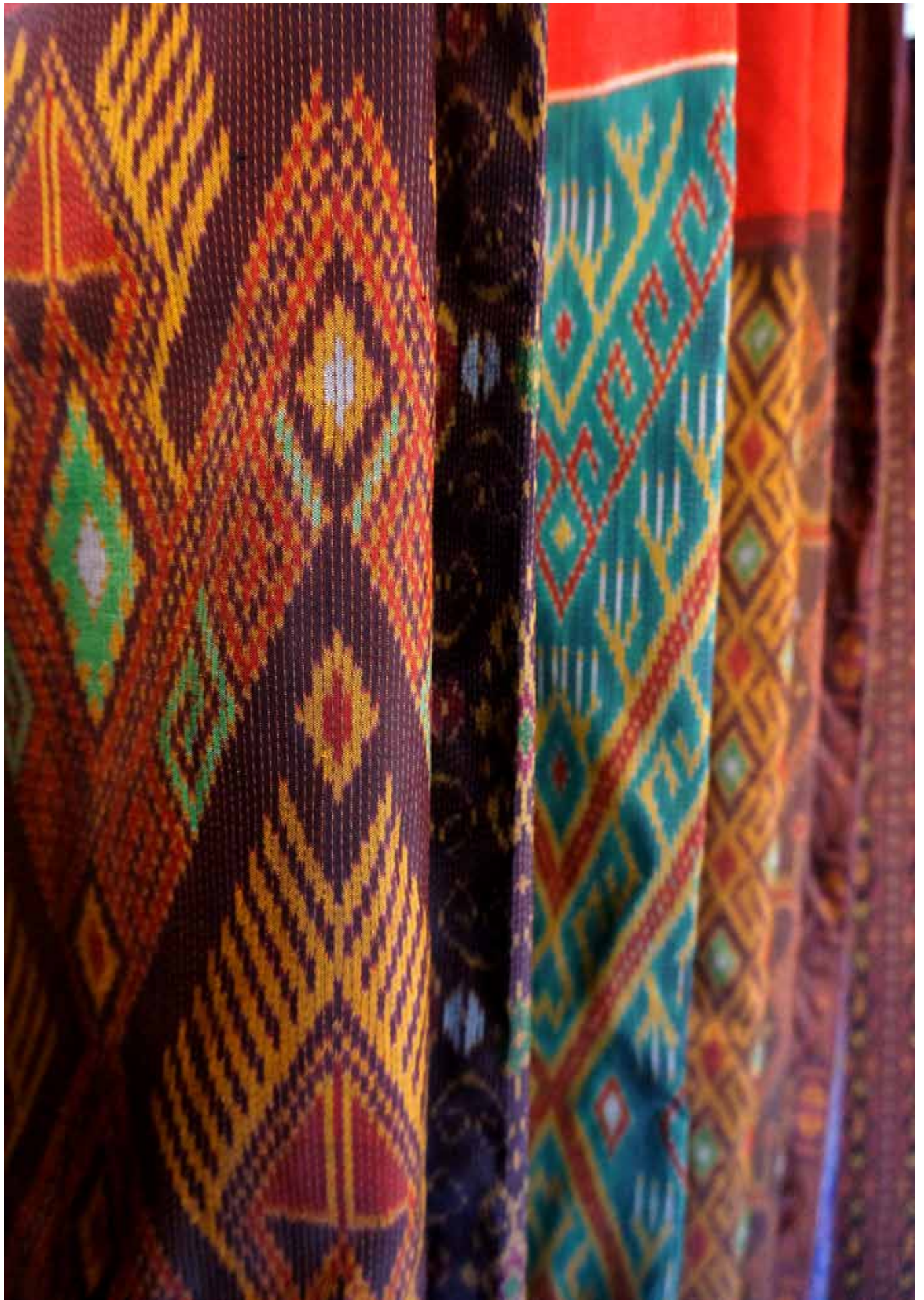
แสงแดดอ่อนยามเช้าโลมไล่ซังข้าวสีน้ำตาลในท้องนาหลังการเก็บเกี่ยว สะท้อนประกายหยาดน้ำค้างบนริ้วฟางเป็นเส้นสายพรายรุ้ง ไม่ต่างจากเส้นไหมหลากสี ที่ตากเรียงรายอยู่บนราวไม้ข้างบ้าน หญิงสาว 3-4 คนในชุดเสื้อตัวสั้นกับผ้าชิ้นผืนงาม หยอกเย้ากันขณะเดินกลับจากตักบาตรในมานบุญที่วัดใกล้บ้าน

หมดยุคหน้า ชาวบ้านในภูมิภาคอีสานใต้ที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจะลงมือทอผ้าไว้ใช้เอง ที่เหลือก็ขายเป็นรายได้เสริม เสน่ห์ซึ่งแฝงในวิถีอันเรียบง่ายของชาวอีสานก่อเกิดเป็นแรงดึงดูดใจบนเส้นทางท่องเที่ยวแบบสโลว์ไลฟ์ที่คนเมืองโยกหาและอยากไปสัมผัส เรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสน่ห์ของ “ผ้าทอมือ” ที่เป็นยิ่งกว่าอารมณ์คลุมกาย ด้วยทั้งฝ้ายและไหมแต่ละเส้นที่ถักทอล้วนบ่งบอกถึงอัตลักษณ์อันเกิดจากวัฒนธรรมพื้นถิ่นและอัจฉริยภาพแห่งภูมิปัญญาอันน่าทึ่ง

เส้นทางอีสานใต้ครอบคลุมพื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำมูลและทุ่งกุลาร้องไห้ซึ่งมีทั้งธรรมชาติที่งดงาม มีชุมชนโบราณและร่องรอยความศิวีไลซีในอดีตให้เห็นมากมาย ทั้งวัดวาอาราม ถ้ำก่อนยุคประวัติศาสตร์ ปราสาทหิน ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอันหลากหลาย สิ่งหนึ่งที่นักเดินทางพลาดไม่ได้ก็คือแหล่งทอผ้าขึ้นชื่อของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งนำเสนอผลงานผ้าทอที่รังสรรค์ขึ้นมาอย่างวิจิตรงดงาม อวดลวดลาย สีสด และวิธีการถักทอที่มีเอกลักษณ์ นำชื่อหาน่าสะสม

จากกรุงเทพฯ ผ่านสระบุรี เลี้ยวขวาเข้าสู่เมืองย่าโม หรือจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน” ดังเป็นคำขวัญว่าหนึ่งในของล้ำค่าของเมืองนี้คือผ้าไหมเนื้อดีที่ควรเสาะหามาครอบครอง

หากเอ่ยถึงแหล่งผ้าไหมเลื่องชื่อของนครราชสีมา ต้องนึกถึง อำเภอปักธงชัย ศูนย์รวมช่างทอและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือคุณภาพที่มีชื่อเสียงขจรขยายไปทั่วไทยและทุกทวีป จนเป็นที่มาของคำขวัญประจำจังหวัด สร้างรายได้ให้ผู้คนในชุมชนและจังหวัด ผ้าไหมปักธงชัย หรือไหมโคราชนั้นแต่โบราณนิยมทอเป็นผ้าไหมมัดหมี่ และผ้าไหมหางกระรอก

“ผ้าไหมหางกระรอก” เป็นผ้าทอโบราณที่มีลวดลายเรียบง่าย แต่แฝงไว้ด้วยความงามประณีตด้วยเทคนิคการทอจากภูมิปัญญาของ “ชาวภูไท” หรือ “ผู้ไท” ที่ใช้การทอแบบ “ควมเส้น” โดยทำเส้นพุ่งพิเศษจากการนำไหม 2 เส้น 2 สี มาตีเกลียวควมเข้าด้วยกันให้เป็นเส้นเดียว เรียกว่า “เส้นหางกระรอก” สีเหลืองเป็นสีที่ช่างมักจะเลือกมาตีควมกับสีอื่น เพราะเมื่อนำเส้นพุ่งดังกล่าวมาทอขัดกับเส้นยืนซึ่งจะใช้สีอื่นหนึ่งสีที่อาจเข้มหรืออ่อนกว่าจะทำให้เกิดลายเหลืองเล็ก ๆ บนเนื้อผ้าราวกับปูยขนอ่อน ๆ ดูคล้ายปูยขนของหางกระรอก จึงเรียกว่า “ผ้าหางกระรอก”

อีกจุดที่ไม่ควรพลาดหากอยากได้ผ้าหางกระรอก ผ้าอัตลักษณ์ของโคราช คือ “ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านแฝก-โนนสำราญ” ซึ่งตั้งอยู่ที่ ต. สามเมือง อ. สีดา จ. นครราชสีมา เพราะจะได้พบกับผลงานของ “**ครูจรรยา สมอเผื่อน**” ครูช่างศิลปหัตถกรรม และกรรมการกลุ่มทอผ้าไหมบ้านแฝก-โนนสำราญ ผู้เลื่องชื่อในการรังสรรค์ “ผ้าหางกระรอก” ที่มีรางวัล “ตรานกยูงพระราชทาน” เป็นเครื่องการันตี อีกทั้งยังได้สัมผัสกับวิถีของชุมชนทอผ้าบ้านแฝก-โนนสำราญ ที่เรียกขานกันว่าเป็น “หมู่บ้านท่องเที่ยววัฒนธรรมไหม” อีกด้วย

จากโคราชเส้นทางสายผ้าทออีสานได้มุ่งสู่บุรีรัมย์ จังหวัดที่มีการทอผ้ากันแทบทุกอำเภอและมีชื่อเสียงมายาวนาน โดยผ้าทอขึ้นชื่อของที่นี่คือ “ผ้าขึ้นดินแดง” ซึ่งมีแหล่งผลิตอยู่ที่อำเภอพุทไธสงและอำเภอนาโพธิ์ “**ผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นดินแดงบุรีรัมย์**” เป็นผ้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เนื่องด้วยเป็นผ้าทอพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และไม่มีในท้องถิ่นอื่น เป็นการทอด้วยไหมทั้งผืน ไม่มีรอยต่อระหว่างหัวขึ้น ตัวขึ้น และตีนขึ้น เหมือนผ้าขึ้นทั่วไป โดยหัวขึ้นและตีนขึ้นจะเป็นสีแดง ตีนขึ้นอาจมีการสร้างลวดลายด้วยการขีด ส่วนตัวขึ้นซึ่งอยู่

ตอนกลางของผ้าจะเป็นสีดำและสร้างลวดลายสีอื่นด้วยการมัดหมี่ โดยสีที่นิยมใช้คือสีขาว เหลือง เขียว แดง ถือเป็นแพรวพรรณที่บ่งชี้ถึงอัตลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ผู้มาเยือนบุรีรัมย์นิยมซื้อหามาสวมใส่

หนึ่งในช่างทอที่ได้รับการกล่าวขานว่าทอผ้าขึ้นดินแดงได้งดงามยิ่ง อีกทั้งยังผลิตเส้นไหมคุณภาพเยี่ยม คือ “ครูจุฑาภา เนียนไธสง” ครูช่างศิลปหัตถกรรม แห่งบ้านหัวสะพาน อำเภอพุทไธสง การมาเยือนที่นี่ นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่จะได้ชื่นชมผลงานของครูและเหล่าช่างทอในชุมชนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าไปดูการปลูกลม่อนเลี้ยงไหมของชาวบ้าน ซึ่งทำกันเกือบทุกหลังคาเรือนอีกด้วย

ส่วนที่อำเภอนาโพธิ์นอกจากผ้าขึ้นดินแดงแล้วยังมี “ผ้าไหมนาโพธิ์” ที่โด่งดัง โดยเฉพาะผลงานของ “คำเตียง เทียมทงนงค์” ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ช่างทอรุ่นที่ 3 ที่สืบสานการทอผ้าไหมแบบดั้งเดิมจากรุ่นปู่ย่าตายาย ทั้งในเรื่องเทคนิคการทอ การคัดสรรเส้นไหมพื้นเมืองที่มีคุณภาพ การนำลายโบราณมาประยุกต์เข้ากับยุคสมัย เพิ่มเสน่ห์และสีสันให้ผ้ามัดหมี่ ด้วยการเขียนลายเพิ่มบนผืนผ้าจนเกิดมิติที่งดงาม

จากบุรีรัมย์ มาตามถนนหมายเลข 226 สู่อำเภอคูเมือง “ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม” โดยมีหมุดหมายที่ หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง เพื่อพบกับความงามอันน่าอัศจรรย์ของ “**ผ้าไหมยกทองจันทร์โสม**” จากการออกแบบลวดลายที่วิจิตรอ่อนช้อยแบบลวดลายชั้นสูงในอดีต อาทิ ลายเทพนม และลายครุฑยุดนาค ด้วยเทคนิคการทอซึ่งผสมผสานระหว่างการทอแบบราชสำนักเข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้าน เกิดเป็นผ้าไหมผืนงามที่มีชื่อเสียงในระดับโลก โดยหมู่บ้านแห่งนี้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ทอผ้าไหมตัดเสื้อและผ้าคลุมไหล่มอบให้เป็นที่ระลึกแก่ผู้นำและคู่สมรสกลุ่มประเทศเอเปค (ประเทศในเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก) ซึ่งมาร่วมประชุมสุดยอดที่ประเทศไทย เมื่อปี 2546

บรรยายกาของ "บ้านคำปุ่น" สถานที่พำนักและสร้างสรรค์งานของครูคำปุ่น ศรีไส ครูศิลป์ของแผ่นดิน และมีชัย ตั้สุจิริยา ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม Baan Khampun – the residence and workplace of Khru Khampun Srisai, Master Artisan of Thailand, and her son Meechai Taesujariya, New Heritage Artisan.

ในเวลาต่อมา เหล่าช่างทอ “กลุ่มทอผ้าไหมยกทองจันทร์ โสมา” ที่มี “**ครูวีรธรรม ตระกูลเงินไทย**” ครูศิลปหัตถกรรม เป็นประธานนี้ก็ได้สร้างปรากฏการณ์ด้วยการทอผ้ายกทอง “ผ้าไหมหนึ่งพันสีร้อยสิบหกตะกอก” ทุลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทั้งนี้ก็ด้วยความมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูการทอผ้ายกทองชั้นสูงแบบราชสำนักไทยโบราณ เป็นแรงขับให้เกิดการสร้างสรรค์เทคนิคการทอที่ลึกลับ หาคูที่ไม่ได้ และการถักทอเส้นไหมแบบพิเศษ โดยเลือกเส้นไหมน้อยที่เล็กและบางเบาผ่านกรรมวิธีฟอก ต้ม แล้วย้อมด้วยสีธรรมชาติ โดยมีแม่สีหลักสามสีคือ สีแดงจากครั่ง สีเหลืองจากแก่นแกแล และสีครามจากเมล็ดคราม สอดแทรกการยกดอกด้วยไหมทองที่ทำจากเงินแท้ นำมารีดเป็นเส้นเล็กๆ ชุบทองปั่นควบกับเส้นด้าย

ส่วนวิธีการทอนั้นจะใช้ตะกอกเส้นพุ่งพิเศษที่ทำให้เกิดลาย โดยมีจำนวนตะกอกมากกว่าร้อยตะกอก จนกระทั่งการวางก๊บนพื้นดินธรรมชาติมีความสูงไม่พอ ต้องขุดดินบริเวณนั้นให้เป็นหลุมลึกลงไป 2-3 เมตร เพื่อรองรับความยาวของตะกอกที่ห้อยลงมาจากก๊ และให้คนสามารถลงไปยืนในหลุมเพื่อสอดตะกอกไม้ได้ด้วย และเนื่องจากไม้ตะกอกมีจำนวนมากจึงต้องใช้คนทอถึง 4-5 คน โดยจะมีคนช่วยยกตะกอก 2-3 คน คนสอดไม้ 1 คนและคนทออีก 1 คน จากความซับซ้อนของเทคนิคการทอนี้เองทำให้การทอผ้ายกทองจันทร์โสมมาแต่ละผืนต้องใช้เวลานาน โดยในแต่ละวันสามารถทอได้เพียง 4-5 เซนติเมตรเท่านั้น จึงเป็นผ้าที่ทรงคุณค่าน่าสะสม

นอกจากสุรินทร์ ผ่านศรีสะเกษ ไปยังอุบลราชธานี ซึ่งนอกจากจะมีวัดวาอารามและธรรมชาติที่งดงามแล้ว เมืองดอกบัวแห่งนี้ยังมี “**ผ้ากาบบัว**” ผ้าทอที่ได้รับการประกาศให้เป็น “ลายผ้าเอกลักษณ์ประจำจังหวัดอุบลราชธานี” เมื่อปี 2543 เนื่องจากเป็นผ้าที่รวมเอาลักษณะเด่นของผ้าพื้นเมืองหลากหลายชนิดของเมืองอุบลฯ เข้าไว้ด้วยกัน

ผ้ากาบบัวเกิดจากการคิดค้นของ “**มีชัย แต่สุจริยา**” หรือที่ใครๆ เรียกกันว่า “**คุณแก้ว**” ทายาทครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2556 ศิลปินช่างทอที่มีพรสวรรค์ด้านการออกแบบลายผ้า ซึ่งนำเอาวิธีการทอซิ่นทิว (ผ้าซิ่นดั้งเดิมของชาวอุบล ซึ่งเส้นยืนจะมี 2 สี) **มัดไหม** (เส้นพุ่งที่เกิดจากการปั่นเกลียว 2 เส้นเข้าด้วยกัน เป็นวิธีการทอที่พบในผ้าพื้นเมืองหลายชนิดของอุบลฯ) **มัดหมี่** (ผ้าทอที่สร้างลายผ้าด้วยการมัดเส้นด้ายเป็นกลุ่มแล้วนำไปย้อมก่อนการทอ) **ขิด** (ผ้าทอที่สร้างลวดลายด้วยการสะกิดเส้นด้ายขึ้นมา) และ **จก** (ผ้าทอ

ที่สร้างลวดลายด้วยการใช้ไม้ชนเม่นยกเส้นยืนขึ้น แล้วสอดเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปตามจังหวะของลวดลาย) มาผสมผสานอยู่ในผ้าผืนเดียว ทำให้วิธีการทอค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน หากแต่เป็นผ้าทอที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่าแห่งภูมิปัญญาและจิตวิญญาณ

ปัจจุบันผ้ากาบบัวได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะ ญี่ปุ่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา แต่ที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่งสำหรับชาวอุบลฯ ก็คือ เมื่อครั้งที่เจ้าชายอะคิชิโนะ พระราชโอรสองค์รองในสมเด็จพระจักรพรรดิ ญี่ปุ่นเสด็จพระราชดำเนินมาเยือนจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อทรงงานด้านการประมงน้ำจืดก็โปรดฉลองพระองค์ด้วยผ้ากาบบัว

หากอยากสัมผัสผ้ากาบบัวขนานแท้และเยี่ยมชมนิทรรศการ รวมถึงการทอผ้าไหมลวดลายหลากหลายซึ่งสืบทอดกันมาหลายชั่วคนทั้งสองฝั่งโขง ก็ต้องแวะไปที่ “บ้านคำปุ่น” ที่อำเภอวารินชำราบซึ่งก่อตั้งโดยมารดาของ “คุณแก้ว” “แม่คำปุ่น ศรีใส” ช่างทอมากฝีมือเจ้าของรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขาทัศนศิลป์ ในปี พ.ศ. 2537 โดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และได้รับการเชิดชูโดย ศ.ศ.ป. ให้เป็นครูศิลป์ของแผ่นดิน

ความงดงามของผ้าซิ่นดินแดง แห่งบ้านหัวสะพาน
The beauty of Sin Teen Daeng of Baan Hua Saphan.

แหล่งทอผ้าหางกระรอกชื่อของเส้นทางผ้าทออีสานใต้ ได้แก่ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านแฟก-โนนสำราญ จังหวัดนครราชสีมา

Silk Weaving Centre of Baan Faek-Non Samran of Nakhon Ratchasima province – an important Hang Krarok silk house of Lower Isan region.

สถานที่แห่งนี้เป็นทั้งแหล่งผลิตและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการทอผ้า ตลอดจนเป็นแหล่งอนุรักษ์ศิลปะพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของอุบลราชธานี แต่เนื่องจากมีการเปิดให้เข้าชมเพียงปีละครั้งในช่วงเทศกาลแห่เทียนพรรษา ของจังหวัด ผู้ที่สนใจผลงานอาจต้องแวะไปชมที่ ร้านคำปูน ในอำเภอเมือง หรือรอจนกว่าโครงการพิพิธภัณฑ์ที่กำลังก่อสร้างอยู่ติดๆ กันจะแล้วเสร็จ

ปิดทริปด้วยการเดินทางสู่ชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง ในอำเภอโขงเจียม เพื่อเยี่ยมชม “ผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านห้วยสะคาม” อีกหนึ่งผ้าทอขึ้นชื่อของอุบลราชธานี โดยฝีมือเครือข่ายฝ้ายย้อมสีธรรมชาติบ้านห้วยสะคาม ที่มี “สุพัตน์ สมเสนาะ” ครูช่างศิลปหัตถกรรม เป็นศูนย์กลาง ผ้าฝ้ายย้อมครามจากพื้นที่นี้ ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นผ้าฝ้ายทอมือคุณภาพเยี่ยม สร้างสรรค์จากธรรมชาติในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การปลูกฝ้าย นำมาปั่นเป็นเส้นด้าย ทอเป็นผืนผ้าเนื้อเนียนละเอียด และสร้างเอกลักษณ์ด้วยสีย้อมธรรมชาติจากพืชพรรณในท้องถิ่น นี่จึงเป็นผ้าทอที่สื่อถึงความงามตามวิถีธรรมชาติอย่างแท้จริง

หากใครได้เยือนอีสานใต้ และแวะเวียนไปในเส้นทางสายผ้าทอ คงสัมผัสได้ถึงสายใยและความรักในวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่บอกเล่าผ่านผืนผ้า ดึงดูดผู้มาเยือนให้หลงใหลและอึ้งอัมเมใจไปกับความงามแห่งภูษา จากฝีมือเชิงช่าง ณ ดินแดนที่ราบสูงของไทย ■

*การทอผ้ายกทองจันทร์โสม
แต่ละวันสามารถทอได้เพียง
4-5 เซนติเมตรเท่านั้น*

Woven Fabrics: Treasures of the Lower Northeast

Words Chintapatee Photos SACICT/Rapattorn Syekeaw

The first rays of the day caressing the golden haystacks in vast fields cast a dazzling spectrum of light through drops of morning dew. It is an amazing backdrop for the colourful silk threads hanging on a wooden rail next to a home. A group of young girls in their best temple-going attire – short cotton blouses and wraparound skirts – talk and giggle as they walk home from a nearby temple.

It is now the post-harvest season when people in the lower northeastern region do silk-farming or sericulture and weave silk to supplement their income. The charming simplicity of this Lower Isan region makes it an exotic but slow-paced touristic route favoured by visitors from faraway bustling cities. One of the most talked-about charms of the Lower Isan is the “hand-woven textile” that is more than just something to wear. Every line and thread of each piece of fabric reflects its special identity and the miracles of wisdom.

The Lower Isan route of hand-woven textiles meanders from the embankment of the Moon River through the vast Thung Kula Rong-Hai fields. Along the way, historic communities and

archaeological traces of civilisation are dotted on the map. Besides beautiful temples, grand ancient palaces and many cultural attractions already known to tourists, the Lower Isan region is home to stunning hand-woven fabrics of many colours and varieties that are renowned for their unparalleled techniques and hence are worth collecting.

From the hectic capital of Bangkok, through Saraburi, we hit the road to the gateway of the Isan region at Nakhon Ratchasima province whose slogan literally says, “The city of valiant women, great silk, Korat noodles, ancient stone palaces and the great soil of Dan Kwian”. From the slogan, we are assured of the location of the coveted fine silk.

เส้นไหมคุณภาพเยี่ยมต้องยกให้ผ้าทอบ้านหัวสะพาน อำเภอพุทไธสง หมู่บ้านที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมกันแทบทุกหลังคาเรือน
High quality silk threads are found at Baan Hua Saphan of Phutthaisong district — the village where nearly every household practise sericulture.

Besides beautiful temples, grand ancient palaces and many cultural attractions already known to tourists, the Lower Isan region is home to stunning hand-woven fabrics of many colours and varieties.

One of the most popular woven textiles of Nakhon Ratchasima is Hang Krarok silk (squirrel-tail silk). It is a simple silk but what hidden in the threads is the ancient double-thread weaving technique that is an ancient method from the Tai tribes. The term “squirrel tail” comes from the union of two threads of different colours interwoven as one. Yellow thread is commonly chosen to pair with thread of another colour. The finished fabric with the squirrel-tail thread will appear glossy and furry like the tail of a squirrel.

Hang Krarok silk – the signature of Nakhon Ratchasima – is showcased at “Baan Faek-Non Samran Silk Weaving Centre”, situated at Tambon Sam Mueang, Sida district, Nakhon Ratchasima. It is not-to-be-missed as it is the home of the leading personality of the Baan Faek-Non Samran centre, Khru Jariya Samorphuean, Thailand’s Master Craftsman who is a recipient of Her Majesty the Queen’s Peacock Award and is the creator of Hang Krarok silk. An added attraction of the Baan Faek-Non Samran weaving community is the equally-interesting sericulture tourism village.

From Nakhon Ratchasima we head to Buriram, an ancient weaving province with several weaving communities in every district. The most popular textile of Buriram seems to be “Pha Sin Teen Daeng” or red-footed wraparound skirt. Originating in

Phutthaisong and Na Pho districts, Mudmee Sin Teen Daeng silk has been awarded the Geographical Indication (GI) certification from the Department of Intellectual Property of Thailand because it is unique and not found anywhere else in the country. Sin Teen Daeng is a full-scale fabric, without seams between different parts of the Sin like other types of silk. Its header is usually in red, with a red footer decorated in the Khid pattern. The body of the Sin is often black with a white, yellow, green or red decorative Mudmee pattern, which is the local characteristic of Buriram silk.

In Phutthaisong district, one of the most popular artisans is Khru Rujapha Nianthaisong, the Master Craftsman at Baan Hua Saphan. Tourists not only get to enjoy the community’s especially beautiful woven fabrics but are welcome to see and learn about the sericulture business of almost every household.

Na Pho district is well known for the celebrated “Na Pho Silk”, made by Khamtiang Thiamthanong, New Heritage Artisan of the third generation of the Na Pho silk craft family. She has revolutionised the local silk business by improving the selection of silk threads, adapting traditional patterns and applying several decorations to their classic Mudmee cloth.

กลุ่มทอผ้าไหมยกทอง "จันทร์โสมมา" แห่งจังหวัดสุรินทร์ ปลุกจิตวิญญาณผ้ายกทองชั้นสูงแบบราชสำนักไทยโบราณ
Surin's Chansoma Gold Brocade silk revives the spirit of the ancient royal court's haute couture.

We continue to Surin on national highway number 226. The slogan of Surin province is “Land of Great Elephants and Great Silks” and we see that it is not an exaggeration when we reach Baan Tha Sawang. The astonishing “Gold Brocaded Silk of Chansoma” has exquisite designs and patterns of the high court, such as Thepphanom and Khrut Yut Naga. The weaving technique, which features both the elegant wisdom of the royal court and the simplicity of the local technique, has proved so popular that Chansoma silk was chosen for attire for the leaders and their spouses at the Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) summit hosted by Thailand in 2003. A piece of Chansoma silk, or more specifically the “1,416-heddle” silk, was woven and presented to Her Majesty the Queen.

With utmost dedication and determination, the weaving artisans are led by Master Artisan Khru Viradham Trakoon-Ngeunthai, who has expressed his desire to preserve and restore the special weaving techniques of the royal court not seen anywhere else. Chansoma silk is renowned for its use of fine silk thread dyed in red, yellow and blue with a natural tint and using the gold brocading technique.

You will definitely enjoy the intriguing stories of the love of fabrics and local folklore that is retold in every line and thread of the northeastern highlands.

More than 100 special heddles are used to weave Chansoma silk. The loom must be installed two to three metres into the ground to compensate for the height of the heddles. And because of the numerous heavy heddles, the loom needs four to five people to operate simultaneously.

Two to three people must lift the heddles while one operates the spindle and the last person works the loom. Due to the complexity of the loom, Chansoma silk is woven at the speed of only four to five centimetres a day! And this is why the fabric is so sought-after and precious.

From Surin, we continue through Si Sa Ket to Ubon Ratchathani. Literally translated as Royal City of the Lotus, Ubon Ratchathani does not just boast magnificent temples and wonderful nature sights but also has a beautiful trademark woven fabric called “Pha Garb Bua”. Since 2000, Pha Garb Bua has been assigned as the provincial fabric as the cloth is a cauldron of every single character of Ubon Ratchathani fabrics.

Pha Garb Bua is the brainchild of Meechai Taesujariya or Khun Thao, a New Heritage Artisan who specialises in designing fabric patterns. Some typical Ubon weaving techniques are used in his Pha Garb Bua namely Sin Thiu (double-threaded fabric typical of Ubon Ratchathani), Mabmai (spiralled two-thread lining technique found in many Ubon fabrics), Mudmee (fabric woven by group-dyed threads), Khid (made by pricking some of the woven threads to create a “floating” or embossed pattern) and Jok (embossed pattern

made by threading over an elevated thread line). One single piece of fabric using this many sophisticated techniques makes it very difficult to produce but it is definitely the fabric of wisdom

and spirit. Now, Pha Garb Bua is highly praised in Japan, the United Kingdom and the United States. Another memorable moment that is cherished by the people of Ubon Ratchathani was when the Japanese Emperor visited the province and was graciously attired in Pha Garb Bua.

ภาพจากนิตยสารหญิงไทย

ผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านห้วยสะคาม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี สื่อสะท้อนได้ดีถึงความงามของวิถีแห่งธรรมชาติ

The beauty of the mother nature is well reflected in this Indigo-dyed cotton at Baan Huai Sakham of Khong Jiam district, Ubon Ratchathani.

If you feel like actually seeing Pha Garb Bua and learning about the long history of the sophisticated weaving techniques that have been passed down through the generations, you are invited to Baan Khampun in Warin Chamrap district of Ubon Ratchathani. The house is owned and maintained by Mae Khampun Srisai, mother of Khun Thao. The Baan Khampun centre and museum does not only produce the province's treasured fabric but also serves as a learning and preservation centre for the province's artistic and cultural heritage. However, it is open to the public only for a very short period during the Buddhist Lent. People interested in Khun Thao's work may inquire at Baan Khampun in downtown Ubon Ratchathani.

Now, this journey is not complete without a stop at a community on the banks of the Mekong River to see "Huai Sakham indigo-dyed cotton". The weaving community is led by Suphat Somsanoh, a celebrated Master Craftsman who is cited as the producer of premium-quality cotton fabric made using organic materials and environmentally friendly production techniques – from cotton planting, thread spinning and weaving to dyeing. Its natural beauty is a joy to behold.

If you plan a visit to the Lower Isan region, we invite you to try our route. You will not be disappointed and will definitely enjoy the intriguing stories of the love of fabrics and local folklore that is retold in every line and thread of the northeastern highlands. ■

รัตนวดี เหมนิธิ วินเทอร์ หวานคั้นสู่รากเหง้า

เรื่อง พิณกมุติ ภาพ ศิษย์พร วลัยพัชรา

ป้ายวันที่ทีม SACICT Living Thai ได้รับเกียรติ
เข้าสัมภาษณ์ **คุณรัตนวดี เหมนิธิ วินเทอร์**
ภริยาชาวไทยของ 4Phon4 เอกอัครราชทูตเดนมาร์ก
ประจำประเทศไทย ณ กำเนียบอันร่มรื่นบนถนน
สาทรซอย 1 มาตามคณามต้อนรับเราในชุด
ผ้าไหมไทย ดีไซน์ทันสมัย ถูกะมัดกะแมง
เธอบอกว่าเป็นชุดผ้าไหมที่ตัดเย็บจากผ้าดุงเก่า
ที่มีอายุถึง 70-80 ปี

เธอเล่าว่า เธอเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา แต่เนื่องจากคุณพ่อ
เป็นข้าราชการที่ต้องโยกย้ายบ่อยๆ จึงให้คุณแม่และลูกๆ ปักหลัก
อยู่ที่อุดรธานี เธอสามารถสอบชิงทุน AFS ไปเรียนระดับมัธยมศึกษา
ที่สหรัฐอเมริกา และในเวลาต่อมาก็กลับมาศึกษาจนจบปริญญาตรี
คณะศิลปศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ และปริญญาโทจาก คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก่อนที่จะเดินทางไปรับปริญญาโท
ด้านมนุษยศาสตร์อีกหนึ่งใบ จากมหาวิทยาลัยไซมอน เฟรเซอร์
อันโด่งดังของประเทศแคนาดา เมื่อเรียนจบก็สมัครเข้าทำงาน
ที่นั่นทันทีจนประสบความสำเร็จในฐานะผู้บริหารระดับสูงในกระทรวง
ศึกษาธิการ แต่โชคชะตาก็นำพาให้ได้พบกับนักการทูตหนุ่ม
ชาวเดนมาร์กที่ทำให้เธอต้องตัดสินใจละทิ้งความสำเร็จทางวิชาชีพ
มาใช้ชีวิตร่วมกัน

คุณรัตนวดี เดินทางกลับมาพำนักในไทยในปี พ.ศ. 2554 เมื่อ
ท่านทูต มิเกล เหมนิธิ วินเทอร์ ได้มาเข้ารับตำแหน่งเอกอัครราชทูต
เดนมาร์กประจำประเทศไทย หากจะนับจนถึงเดี๋ยวนี้ ทั้งสองใช้
ชีวิตคู่ร่วมกันมาถึง 19 ปีเต็ม ผ่านร้อนผ่านหนาวมาด้วยกัน
โยกย้ายไปตามวาระยังประเทศต่างๆ รวมถึงตำแหน่งเอกอัครราชทูต
เดนมาร์กประจำประเทศอริกขณะตกอยู่ในภาวะสุ่มเสี่ยงถึง 2 ปี

คุณรัตนวดีบอกว่าการได้มีโอกาสกลับมายังประเทศไทยนับ
“เป็นความฝันสูงสุด” เธอบอกให้คนไทยภูมิใจได้เลยว่าประเทศของ
เราเป็นที่ซึ่งสมบูรณ์พร้อม เป็นโพสต์ที่ไม่ได้มาได้ง่ายๆ เพราะ
นักการทูตตะวันตกล้วนอยากมา ในส่วนตัวของเธอเองนั้น การได้
กลับมาบ้านเกิด และช่วยทำงานเพื่อสนองคุณแผ่นดินไทยนั้นเป็น
“ที่สุดของชีวิต” เลยทีเดียว เธอจึงยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาส
ช่วยประชาสัมพันธ์ผ้าไหมและผ้าทอไทย

“เราเติบโตมาในต่างจังหวัด ญาติเราก็เป็นชาวนาที่ทอผ้า เรา
ได้ไปเห็นกระบวนการทอผ้า เริ่มตั้งแต่การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
เลยทีเดียวนะ ได้เห็นแล้วก็รู้เลยว่า ผ้าไทยนั้นไม่ใช่แค่สวย มันมาก
ยิ่งกว่านั้น ไม่ใช่แค่ผ้า แต่หมายถึงความพยายาม ความสามารถ
และเวลาทั้งหมดของผู้ทอ เรียกว่าเป็นชีวิตของเขาเลยทีเดียวนะ
มันเป็นอะไรที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าที่เราเห็น และนั่นคือความประทับใจ
ต่อผ้าที่มีมาตั้งแต่เด็ก”

“เป็นชุดที่ใส่สบาย เรารู้สึกว่ามันชิป แล้วเราก็ชอบมาก” มาตาม
กล่าวพลางหัวเราะ

นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่ผู้คนได้เห็นมาตามรัตนวดีสวมใส่ชุดผ้าไทย
เพราะจากภาพที่ปรากฏในสื่อต่างๆ จะเห็นว่าเธอมักจะสวมชุด
ผ้าไทยต่างแบบหลากสไตล์ไปร่วมงาน และทำกิจกรรมเพื่อสังคม
ทั้งในเมืองหลวงและต่างจังหวัด ด้วยสถานะประธานคณะทูต
ต่างประเทศในไทยของสามีที่หมายถึงหน้าที่สำคัญของเธอคือ
เป็นประธานในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของคู่สมรส รวมทั้งงาน
ออกร้านคณะภริยาทูตประจำปีเพื่อหาทุนให้สภาภาษาไทย ตลอดจน
งานภารกิจของเธอเองในหน้าที่ผู้อำนวยการประจำประเทศไทย
ของมูลนิธิป้องกันอุบัติเหตุแห่งเอเชีย

“เราเป็นคนไทย อยู่ที่ไหนก็เป็นคนไทย และเมื่อเราได้อยู่ใน
ฐานะของภริยาทูตต่างประเทศในไทย อะไรที่ทำให้เราสองประเทศ
มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็จะทำให้ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติ
ของการทูตซึ่งครอบคลุมถึงด้านวัฒนธรรม เราใช้ผ้าไหมไทย ไปไหนก็
ใส่ผ้าไทย ส่วนงานที่เราต้องสะท้อนความเป็นเดนมาร์กเราก็จะใช้
ผ้าไหมไทยแต่จะตัดเย็บในแบบของเขา งานออกร้านของภริยาทูต
ในแต่ละปีนั้น สมเด็จพระเทพฯ เคยตรัสไว้ว่าอยากให้ภริยาทูต
สวมชุดประจำชาติ เราก็เลยเลือกนำผ้าไหมไทยมาตัดเป็นชุดประจำ
ชาติเดนมาร์ก”

มาตามรัตน์ให้ความเห็นว่า “แม้ว่าสมัยก่อนผ้าไหมยังดูไม่ค่อยทันสมัย ตัดออกมาก็ดูเหมือนคนมีอายุ แต่เราก็ตั้งขึ้นชอบมาตั้งแต่ตอนนั้น ปัจจุบันผ้าไหมดูเลิส และทันสมัยมาก ใส่สวยโดยไม่ต้องใส่เครื่องประดับมากมาย และตอนนี้ยังชอบผ้าฝ้ายเป็นพิเศษ โดยเฉพาะผ้าข้อมสีธรรมชาติและย้อมคราม”

เธอบอกว่า เวลาใครถามถึงงานอดิเรก เธอจะตอบว่า สวมผ้า ทั้งผ้าไทยและผ้าจากประเทศต่างๆ ส่วนชุดผ้าไทยที่ใช้อยู่ปัจจุบันมีทั้งซื้อแบบตัดสำเร็จ และทั้งเลือกซื้อผ้ามาสั่งตัดเอง

ในฐานะของ Working Woman ที่ทำงานเพื่อสังคมด้วยคนหนึ่ง คุณรัตน์ให้ความเห็นทั้งทำใจไว้ว่า ในการรณรงค์ส่งเสริมผ้าไทย คนไทยเองต้องช่วยกัน “think out of the box” การจำกัดงานผ้าทอไทยให้ติดอยู่กับชนชั้นสูงจะจำกัดอยู่ในวงแคบ ไม่แพร่กระจายออกไป จึงไม่ยั่งยืน

“ศิลปะที่ทรงคุณค่าควรกระจายสู่คนหมู่มาก คือในระดับมหาชน” เธอล้ำว้าย ✖

Ratanawadee Hemniti Winther: Back Where We Belong

Words **Pindhummadi** Photos **Sirapat Valaiphatchra**

On a warm Bangkok afternoon, SACICT Living Thai had the rare opportunity to visit the Danish Embassy residence of South Sathorn Road, where **Mrs Rattanawadee Hemniti Winther**, wife of the Danish Ambassador to Thailand, awaited us, looking elegant in a chic Thai silk dress made out of a Pha Sin (a traditional tube skirt) that was about 70-80 years old.

“It’s very comfortable to wear,” she said, adding with a smile, “It feels kind of cool, in a timeless sense.”

It was definitely not the first time this charming lady was seen in apparel made of Thai fabrics. Whether in the capital city or in remote places around the country, she often attends public functions and other events wearing Thai-styled or Thai-inspired outfits. Mrs Winther is a popular public figure who leads a very active life both as the Ambassador’s wife and in her own capacity as Country Director for Asia Injury Prevention –Thailand. Since her husband Danish Ambassador Mikael Hemniti Winther has assumed the position as the Dean of Diplomatic Corps in Thailand, Madame Ratanawadee has had additional responsibility as the head of diplomat’s spouses, driving several charity projects including the The 49th Diplomatic Red Cross Bazaar held recently at Royal Paragon Hall, Siam Paragon.

“I was born a Thai and, wherever I am, still a Thai. Returning to Thailand as part of a foreign mission, I am thus very happy to do my very best to promote the relationship of both countries. And since diplomacy and international relations also cover the understanding of the cultural identity of other countries, it is most fitting that I wear Thai clothes. At the annual Diplomatic Red Cross Bazaar, Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn once mentioned that she wished to see the spouses of foreign missions in Thailand wear their respective national costumes, so I chose to make my Danish national costume out of Thai fabrics.”

Ratanawadee disclosed that she was born in Nakhon Ratchasima but raised in Udon Thani since her father was often moving under government assignments. A bright student, Ratanawadee won an AFS Scholarship to spend a year in a US high school and later won a seat to study at Thammasat University’s Faculty of Liberal Arts majoring in English. She pursued her education in political science and graduated with a Master’s Degree from the same university. The next chapter of her life took place in Canada where she successfully made her career in Ministry of Education upon graduation with another Master’s degree from the coveted Simon Fraser University in Vancouver, British Columbia. But as love would have it, a chance meeting with a Danish diplomat eventually led to the decision to leave her successful career in favour of a married life.

She returned to Thailand in 2011 when her husband, Mikael, assumed the post of Ambassador to Thailand. Before that, the couple of 19 years were stationed in many countries, including Iraq for two years, from 2008 to 2010.

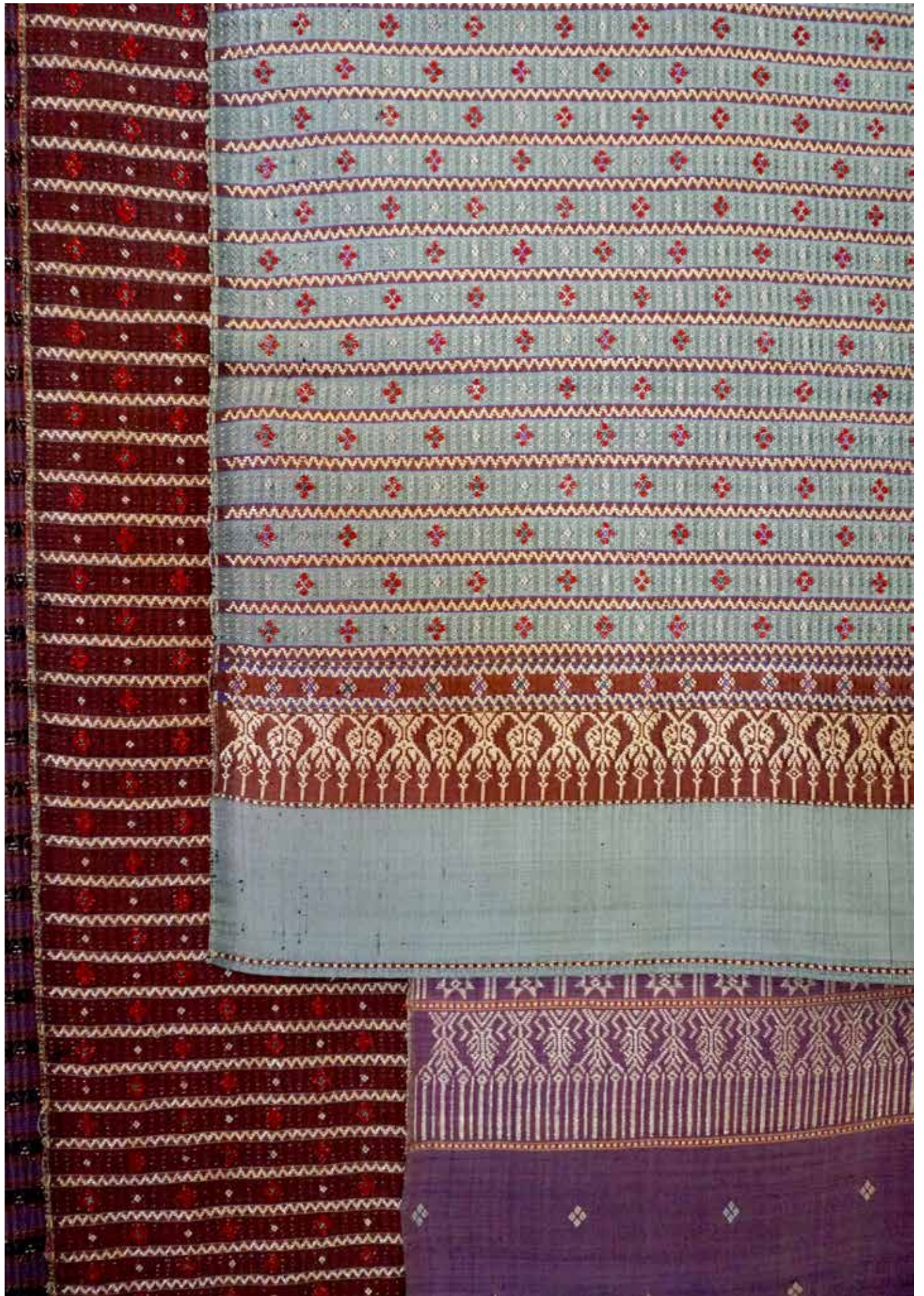
“The chance of returning to Thailand was more precious than anything I had ever wished for,” she said.

Mme Rattanawadee hails from Udon Thani, one of the few provinces known for their production of silk and fabric weaving. “Living with my mother in this northeastern province, I soon became accustomed to the process of silk textile-making – from sericulture, yarn spinning and cloth weaving. And we knew in our hearts that it was not just a piece of cloth but the life blood of the people. Silk cloth is their life and it means more than what you see. This is what I learnt since young.

“Before, silk was made into clothes that were dull and old-fashioned. I like the patterns of today’s silk clothes – they are made so beautifully and look modern. I can wear my silk without any jewellery or any other accessories. Recently, I have also come to like cotton, especially naturally-dyed and indigo-dyed cotton.” She is a proud textile collector, with pieces from many countries. Her wardrobe of Thai fabrics includes prêt-à-porter and made-to-order outfits.

A working woman who directs her energy to the betterment of society, Mme Rattanawadee believes that Thai people should be strongly encouraged to help preserve Thai weaving heritage. They should also think outside the box. The factors that limit exquisite Thai fabrics to high society is both counterproductive and not sustainable. “For art to survive the passage of time, it must belong to all the people,” she concluded. ❖

มีชัย แต่สุรียา ฟื้นผ้าแห่งชีวิต

เรื่อง พิณกมุติ ภาพ บ้านคำปุน

มีชัย แต่สุรียา เคยมีอาชีพเป็นลูกเรือประจำสายการบินแห่งชาติ แต่ในวันนี้เขามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในฐานะของผู้คิดค้นสร้างสรรค์ “**ผ้ากาบบัว**” ผ้ากออันเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดอุบลราชธานี และผู้อนุรักษ์สืบสานผ้าไทยคนสำคัญของประเทศ เรียกได้ว่าปัจจุบันนี้ไม่มีใครรักผ้าไทยคนไหนไม่รู้จัก “**คุณเต๋า**” แห่งบ้านคำปุน

ในปีที่ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ SACICT ได้จัดโครงการพัฒนาเชิงอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมดั้งเดิมสู่ความร่วมมือ หรือโครงการ “ทายาทหัตถศิลป์” ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2556 คุณเต๋าคือ 1 ใน 10 ช่าง ที่ได้รับการยกย่องเชิดชูในฐานะทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ประเภทศิลปหัตถกรรมเครื่องทอ ทำงานสานต่อกิจการโรงงานทอผ้าไหม คำปุน ต่อจากครูคำปุน ศรีใส ช่างทอผ้าคนสำคัญของอุบลราชธานี ครูศิลป์ของแผ่นดินผู้เป็นมารดา ลูกไม้หล่นไม่ต้นคนนี้ เจริญรอยตามผู้เป็นแม่ สร้างสรรค์งานผ้าไทยที่มีเอกลักษณ์ชิ้นใหม่ ไปพร้อมๆ กับการฟื้นฟูอนุรักษ์งานผ้าไทยอันทรงคุณค่าหลายประเภทที่เคยสูญหายไปแล้ว

มีชัย กล่าวว่า ทุกวันนี้บ้านคำปุนทอผ้าทุกชนิดที่เป็นงานของภาคอีสาน “ผ้าซิ่นทิวมุก” ผ้าโบราณของสตรีชั้นสูงของเมืองอุบลราชธานี ซึ่งเรียกได้ว่าสูญหายไปเมื่อเกือบร้อยปีที่แล้ว เป็นหนึ่งตัวอย่างของผ้าอันทรงคุณค่าที่บ้านคำปุนได้พลิกฟื้นให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง

นอกจากนั้น ยังมี “ผ้าแพรมน” ผ้าผืนน้อยที่หญิงสาวทอไว้เองเพื่อเอาไว้แต่งมวยผม หรือใช้เป็นผ้ารองหน้าผากเวลา ก้มกราบพระ ซึ่งทุกวันนี้แทบไม่ได้พบเห็นกันแล้ว

รวมถึง “ผ้ามัดหมี่โบราณ” เปี่ยมไปด้วยอัตลักษณ์โดดเด่นของผ้าไหมภาคอีสาน และ “ผ้ายก” ซึ่งเป็นงานผ้าอันเลื่องชื่อประจำจังหวัดอุบลราชธานี

จึงไม่เกิดข้อกังขาใดๆ เมื่อมีชัยได้รับเลือกให้เป็นศิลปินดีเด่นด้านวัฒนธรรม สาขาช่างฝีมือด้านทอผ้าไหม ของจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2554

งานอนุรักษ์ของมีชัย ในฐานะผู้ดำเนินการโรงงานทอผ้าไหม คำปุ่น ยังรวมถึงการสะสม รวบรวมผ้าหายากอันหลากหลาย บ้านคำปุ่นนอกจากจะเป็นโรงทอผ้าแล้วยังเป็นพิพิธภัณฑ์ผ้า ซึ่งปัจจุบันได้รวบรวมงานผ้าทออันทรงคุณค่ามากมายไว้ ทั้งผ้าไทยโบราณ ผ้าจีน ผ้าล้านนา หนึ่งในนั้นมีผ้าของคุณยายทวดของมีชัยที่เก็บสะสมไว้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 อีกทั้งยังมีเครื่องมือทอผ้าโบราณหลายชิ้น

บ้านคำปุ่นตั้งอยู่ที่อำเภอวารินชำราบ ในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นกลุ่มอาคารไม้สถาปัตยกรรมอีสานประยุกต์ มีสระบัวใหญ่งามเด่น ท่ามกลางบรรยากาศโดยรอบอันร่มรื่นบนพื้นที่กว่า 10 ไร่ ทุกวันนี้บ้านคำปุ่นกลายเป็นหนึ่งในสถานที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี ที่ต้องไม่พลาดที่จะมาเยือน ทั้งนี้ จะเปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าชมเพียงปีละ 3 วันในช่วงเทศกาลวันเข้าพรรษาเท่านั้น

ที่นี่ยังเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้ความรู้แก่ผู้สนใจเรียนด้านการทอผ้า วิถีชีวิตของช่างทอผ้ากว่า 40 คนที่อยู่กันอย่างพึ่งพาแบบครอบครัวใหญ่ ต่างมีแผนงานที่ตนรับผิดชอบ เช่น งานทอผ้า งานดอกไม้ใบตอง งานทำดอกเทียน ช่างแต่ละคนต่างมีอิสระในการทำงาน ไม่มีการลงเวลา หากแต่ใช้คุณภาพของงานเป็นตัวชี้วัด และเนื่องจากงานทุกแผนกในบ้านคำปุ่นจำเป็นต้องใช้สมาธิสูง อาศัยความประณีต ใจเย็น และอดทน ผู้มาเยือนจึงสามารถสัมผัสได้ถึงความเจียบสงบ และสังคมที่เปี่ยมด้วยความสุภาพ อ่อนโยน

บ้านคำปุ่น เกิดขึ้นจากความฝัน ความศรัทธาและความตั้งใจของมีชัย ที่มุ่งมั่นสานต่องานผ้าอันเป็นที่รักของมารดาตามประสาลูกที่ดี แต่หากจะถามว่ามีเหตุผลอันใดอีกหรือไม่ในการอุทิศชีวิตให้กับการสร้างสรรค์และอนุรักษ์ผ้าไทยของมีชัย ก็ตอบได้เลยว่า เกิดจากความรักและความหลงใหลในศิลปะผ้าทอของตัวเอง และเหตุบังเอิญสำคัญคงไม่หนีเรื่องของวิถีชีวิตที่เติบโตมากับผ้าทอในครอบครัวศรีอีสานแสนอบอุ่น

มีชัย แต่สุจริยา ทายาทช่างศิลปหัตถกรรมปี 2556
Meechai Taesujariya, 2013 New Heritage Artisan

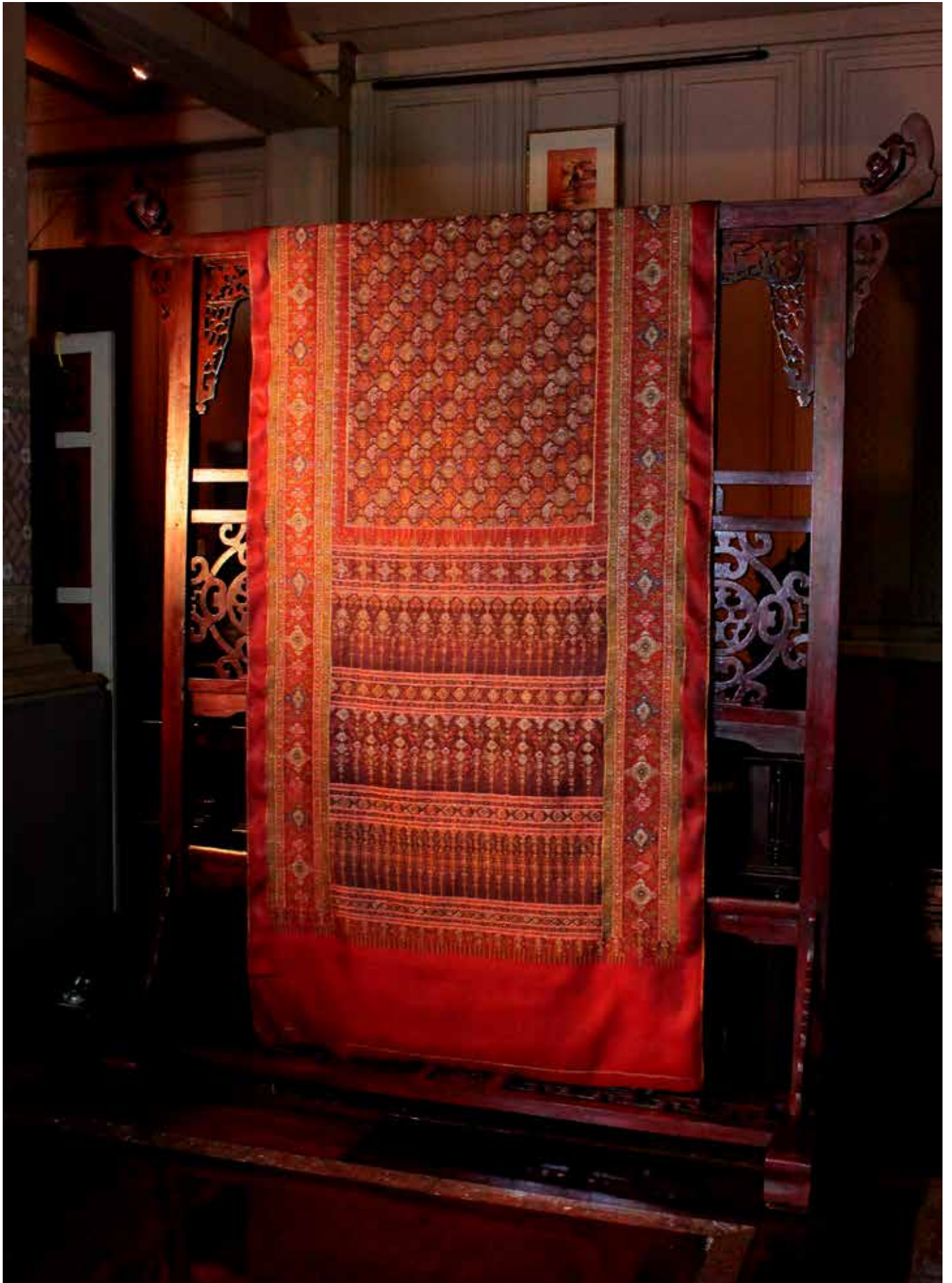
มีชัยเล่าว่า ตั้งแต่จำความได้ เขาชอบกลิ่นหอมของเส้นไหมที่คุณยายฟอก ซึ่งหอมราวกับ “ฟอยทองที่ทำจากน้ำตาล” ตอนเด็กๆ ก็หยิบเอาคอนอ๊ก (แกนวางกงด้าย) ที่สลักเสลาเป็นรูปพญานาคของคุณยายมาซอมนเล่น ภาพที่คุณยายทวดนำผ้าแถบมาพาดโบกให้คุณยายตอนคุณยายทอผ้า คือภาพความความทรงจำที่ติดตัวเขามาจนถึงทุกวันนี้

มีชัยเป็นคนเดียวในบรรดาพี่น้อง 4 คน ที่ได้รับการสืบทอดงานผ้าจากคุณแม่ หลังจากทิ้งอาชีพสจ๊วตไว้เบื้องหลังแล้วเริ่มสานฝันงานด้านผ้า “ผ้ากบบัว” ก็ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2543 ด้วยฝีมือและการคิดค้นของมีชัยร่วมกับคุณแม่ของเขา

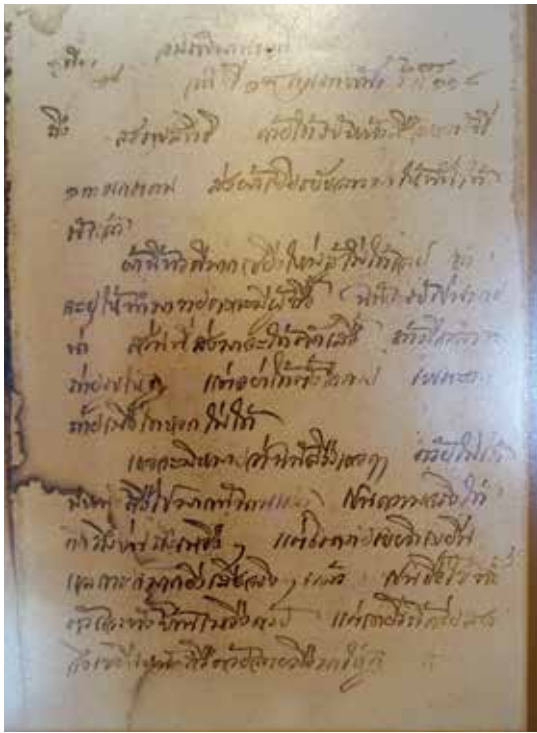
ผ้ากบบัวนับเป็นผลผลิตทางความคิดสร้างสรรค์และองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านผ้าอย่างแท้จริง เทคนิคการทอผ้าชิ้นมัดหมี่ผสมผสานกับงานจกด้วยดินเงินดินทอง ก่อเกิดอัตลักษณ์ที่กลายเป็น “หนึ่งเดียว” ในสยาม

**ลูกไม้หล่นใต้ต้นคนนี้ เจริญรอยตามผู้เป็นแม่
สร้างสรรค์งานผ้าไทยที่มีเอกลักษณ์ชิ้นใหม่
ไปพร้อมๆ กับการฟื้นฟูอนุรักษ์งานผ้าไทย**

บ้านคำปุ่นทอผ้าทุกชนิดที่เป็นงานของภาคอีสาน รวมถึงงานที่ใช้เทคนิคโบราณ ซึ่งบางชนิดเคยสูญหายไป
Baan Khampun makes every type of Isan-style cloth, some using ancient techniques that have once been lost.

พระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในหोजจดหมายเหตุแห่งชาติ ตรีสลึงผ้าเยียรบับเมืองอุบล King Rama V manuscript from the national archive reveals his affection in Ubon Ratchathani's Yiarabab cloth.

ผ้ากาบบัวที่ทั้งสองร่วมกันคิดค้นนี้ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ผ้ากาบบัวมาตรฐาน ผ้ากาบบัวจกดาว และผ้ากาบบัวยกทอง (ผ้ากาบบัวคำ) ผ้ากาบบัวจกดาวจะเป็นการจกวดลายดาวลงไป ทั้งนี้เพื่อสืบทอด “ผ้าชิ้นหัวจกดาว” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของผ้าชิ้นเมืองอุบล ในขณะที่ผ้ากาบบัวยกทอง เป็นผ้าที่ทอขึ้นเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เคยลงพระราชหัตถเลขา ซึ่งมีการบันทึกไว้ในหोजจดหมายเหตุแห่งชาติ ตรีสลึงผ้าเยียรบับเมืองอุบล ความว่า “ทอดีมาก เชียงใหม่สู้ไม่ได้เลย ถ้าจะยู่ให้ท่ามาขายคงจะมีผู้ซื้อ ฉะนั้นจะรับเป็นนายหน้า”

หากสืบค้นตำนานผ้าเยียรบับจะพบว่า เป็นผ้าที่ทอด้วยเทคนิคชิดหรือยก ด้วยไหมดินทอง ซึ่งเป็น 1 ใน 4 เทคนิคที่นำมาใช้ในการทอผ้ากาบบัวนี้

กาบ เป็นคำอีสาน แปลว่ากลีบ คำ กาบบัว จึงมีความหมายที่ดียิ่ง เนื่องจากสื่อถึง “จังหวัดอุบลราชธานี” นอกเหนือจากความงดงามอันเป็นที่เลื่องลือแล้ว ทั้งผ้ากาบบัว และผ้าชนิดอื่นที่ทอโดยบ้านคำปุนล้วนได้รับการชื่นชม

ในคุณภาพว่าเป็นไหมเนื้อเนียน นุ่ม ไส้สบาย ไม้ร้อน ผ้าทั้งตัวดี ทั้งนี้ เกิดจากการตีเกลียวไหมและสาวไหมด้วยมือทุกขั้นตอนการผลิตผ้าไหมของบ้านคำปุนเป็นวิธีแบบดั้งเดิม ใช้เครื่องมือเครื่องมือแบบโบราณ ไม้ใช้เครื่องจักรทุนแรงอื่นใด มีชัยยังแสวงหาเทคนิคและวิธีใหม่อย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อจะนำมาพัฒนาผ้าทอ อาทิ นำเอาวิธีล้วง หรือ Tapestry Weave เข้ามาผสมผสาน หรือการนำวิธีการแบบญี่ปุ่นมาใช้กับผ้าไหมไทย ทว่ายังคงเคร่งครัดกับการใช้สิริธรรมชาติ 100% และเน้นการสรรค์สร้างลวดลายแบบไทย

ปัจจุบัน ทายาทช่างศิลปหัตถกรรมคนนี้เป็นผู้ควบคุมดูแลการทอผ้าทุกชั้นทุกขั้นตอนของบ้านคำปุน ตั้งแต่การเลือกไหม ออกแบบลายผ้า การย้อมสีเส้นไหม ตลอดจนการทอ ยิ่งในช่วงหลังที่ครุคำปุนเริ่มมีปัญหาเรื่องสายตาภาระหน้าที่อันเป็นที่รักทั้งหมดนี้จึงอยู่ในมือบุตรชายคนนี้ ผ้าคือทั้งชีวิตของเขา โลกของเขาคือโลกของผืนผ้าโดยแท้ “ผมคงหลงเสน่ห์ของผ้าอย่างถอนตัวไม่ขึ้นเสียแล้ว” “ผมภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนทอผ้า” มีชัยกล่าวย้ำ ■

วิถีชีวิตของช่างทอผ้ากว่า 40 คนที่บ้านคำปุน อยู่กันอย่างพึ่งพาแบบครอบครัวใหญ่ More than 40 weaving artisans at Baan Khampun live together like a big happy family.

Meechai Taesujariya: Fabric of Life

Words **Amphan Mala** Photos **Baan Khampun**

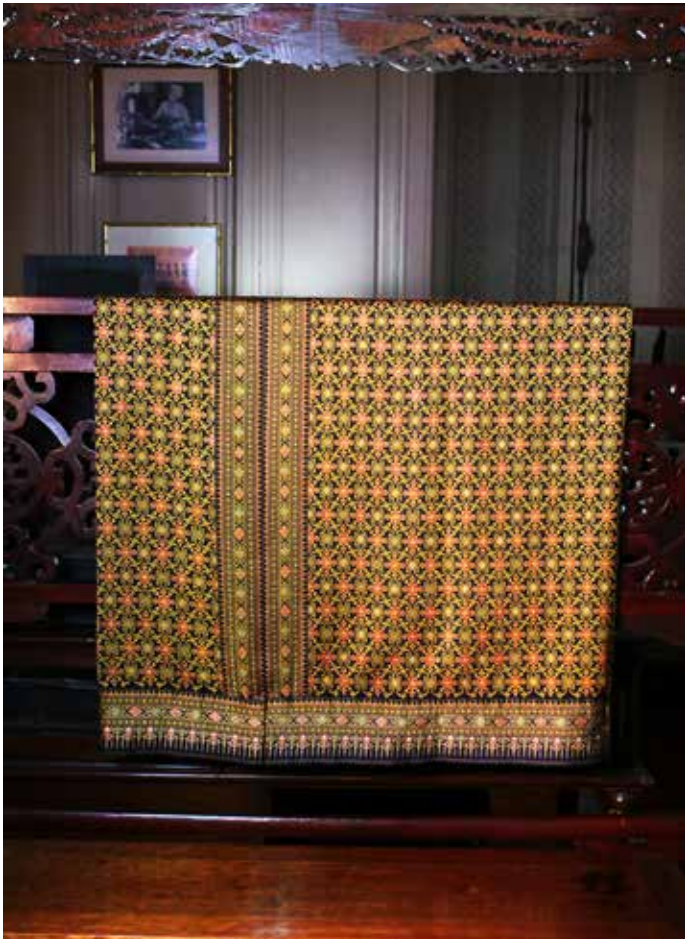
Meechai Taesujariya, a former flight attendant with Thai Airways International, is now better known as the creator of “**Pha Garb Bua**” and one of the country’s foremost Thai fabric conservationists. Today, every connoisseur of Thai fabric knows him as “**Khun Thao**” of Baan Khampun.

It was in 2013 when The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (SACICT) initiated the New Heritage Artisan project in an effort to inject a contemporary element into Thailand’s traditional arts and crafts. Khun Thao was nominated as one of the 10 New Heritage Artisans for continuing the silk weaving business of his mother, Khru Khampun Srisai, a Master Artisan of Thailand from Ubon Ratchathani.

Taking a leaf out of his mother’s book, he developed a whole new platform of Thai fabric, restoring many precious fabric collections that had long been lost. At Baan Khampun, Meechai explained, “we weave every type of the northeastern region’s fabric”. “Pha Sin Thiu Muk”, the ancient cloth of Ubon Ratchathani’s nobility that was thought to be extinct for almost a century, is one of the examples of Baan Khampun’s revival effort.

“Pha Phrae Mon”, a long-forgotten small piece of cloth woven by young women in olden times as hair decorations, is another example as well as the ancient “Pha Mudmee”, the signature Isan-style silk fabric, and the renowned “Pha Yok” of Ubon Ratchathani

Love and a passion for fabric are deeply embedded in Meechai who was born and raised among the devoted textile-weaving members of the Srisai family.

บ้านคำปุ่นยังทำหน้าที่เป็นพิพิธภัณฑ์เก็บรวบรวมผ้าหายากมากมาย
Baan Khampun is also a museum with a big collection of rare fabrics
from the olden times.

จากลูกเรือประจำสายการบินแห่งชาติ ในวันนี้มีชัย
เป็นที่รู้จักกว้างขวางในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอไทย
From a flight attendant of Thailand's flag carrier,
Meechai is now widely known as a specialist in Thai woven fabric.

There were no raising eyebrows when Meechai was chosen in 2011 as the top artist for his weaving skills and his cultural preservation efforts.

Meechai's conservation work is centred on his role as leader of Baan Khampun silk-weaving factory and as an avid collector of rare fabrics. Baan Khampun is now curating a large selection of age-old fabrics, including ancient Thai cloth, Chinese and Lanna fabrics, and many pieces of ancient weaving implements. A piece of the collection was owned by his grandmother and the rare fabric can be dated back to the time of King Rama IV.

Baan Khampun is situated in Warin Chamrap district of Ubon Ratchathani province. The "Khampun Estate" is a group of contemporary Isan-style wooden houses with a welcoming lotus pond situated on a 10-rai block of land. Today, it is one of the most important attractions of Ubon Ratchathani, even though it is open to the public for only three days a year during the Buddhist Lent period.

Apart from being a silk factory and museum, Baan Khampun is also a learning centre for those interested in the art of fabric weaving. More than

40 weaving artisans work here like one big, happy family and each is assigned different tasks – fabric weaving, the art of flower and banana leaves, or candle flower making. They have enough freedom to work as they please because performance is evaluated on the quality of work. And as every section of Baan Khampun needs to be neat and a place that encourages concentration and patience, visitors can feel the air of peace and warmth among its residents.

Baan Khampun was born out of a dream and Meechai's determination to continue the work of his mother. Love and a passion for fabric are deeply embedded in Meechai who was born and raised among the devoted textile-weaving members of the Srisai family.

He still can recall the lovely fragrance of silk threads made by his grandmother, describing the scent "as sweet as FoiThong dessert made of sugar". He can remember the time when he enjoyed repairing his grandmother's naga-shaped threadholder or when his great-grandmother used to fan his grandmother with a band-cloth as she was weaving. These memories remain vivid.

Meechai is the only one of four children who has continued the work of his mother. After leaving the airline, he pursued his dream of making cloth. In 2000, he created “Pha Garb Bua” with the help of his mother.

“Pha Garb Bua” is the fruit of creativity and sophisticated skills in fabric art. The technique of spinning Mudmee silk sprinkled with gold and silver brocade threads has resulted in a “one and only” special gift in the modern land of Siam.

The son-and-mother creation is divided into three categories – conventional, Jok Dao (star-patterned) and Yok Thong (gold brocade). Pha Garb Bua Jok Dao is intended to preserve “Pha Sin Hua Jok Dao”, the province’s signature fabric. Pha Garb Bua Yok Thong is in remembrance of the mercy of King Rama V who inscribed the quality of ancient Yiarabab fabric in the royal chronicle as “... so beautifully woven. The Chiang Mai cloth looked dim compared to this. If it was made to sell there would be so many people who would love to buy. And I would be the middleman”.

Looking back into the ancient written legend about Yiarabab fabric, it was found that it was woven with gold brocade or the Khid technique, one of four special techniques applied in the making of Pha Garb Bua.

“Garb” in the Isan dialect means “petal”. Coincidentally, “Garb Bua” (lotus petal) is the fabric of Ubon Ratchathani province (the city of the lotus). Apart from its beauty, each and every piece of cloth woven at Baan Khampun is said to be of high quality – soft, well-weighted, comfortable and cool – as the threads are made using traditional methods. Every process is manual, with minimal use of ancient wooden instruments.

Today, Meechai is still looking for new techniques to improve his fabric work. He has applied the Japanese-style “tapestry weave” technique into his work. Despite using many non-traditional techniques, he insists on using 100 per cent organic dyes and authentic Thai patterns.

This man is the one person who controls the production of every piece of cloth at Baan Khampun. He oversees everything from selecting silk, pattern designs, dyeing threads and weaving. He took over after his mother began having eyesight problems.

For this first-born, his world is fabric and fabric is his life. “I’ve fallen hopelessly for the charm of fabrics and I’m proud to have been born a weaver,” he says. ❖

บ้านคำปุนเปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าชมเพียงปีละ 3 วันในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา
Baan Khampun is open only three days a year to the general public,
during the Buddhist Lent.

งานอนุรักษ์มรดกหม่อนไหม ที่บ้านนาโพธิ์

เรื่อง อมรรัตน์ จรุงสมิทธิ ภาพ ศ.ศ.ป.

"การเลี้ยงไหมนอกจากจะเป็นการเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกรแล้ว
ยังเป็นวัฒนธรรมที่เก่าแก่และดีงามของชาติไทยที่สืบทอดกันมานาน
อีกด้วย ไม่ว่าเศรษฐกิจของประเทศจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร
การพัฒนาการเลี้ยงไหมก็ต้องดำเนินต่อไป"

(พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2542)

จากพระราชดำรัสข้างต้นและความสนับสนุนจากมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่คอยให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาฝีมือจนได้มาตรฐาน ทั้งในด้านรูปแบบ กระบวนการผลิต การสร้างสรรค์ลวดลาย และการให้สี ทำให้ผ้าไหมของบ้านนาโพธิ์สวยงามมีอัตลักษณ์จนขึ้นมามีชื่ออยู่แถวหน้าของประเทศไทยอย่างเต็มภาคภูมิ

แหล่งผลิตผ้าไหมบ้านนาโพธิ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลนาโพธิ์ ในอำเภอชีลองของจังหวัดบุรีรัมย์ ที่นี้ผลิตทั้งผ้าไหมพื้น ผ้าไหมหางกระรอก ผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้า และที่โดดเด่นเป็นที่จดจำของผู้คน คือผ้าไหมมัดหมี่ ซึ่งมีทั้งลายพื้นถิ่นดั้งเดิมและลายที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ ลักษณะเด่นซึ่งเรียกว่าเป็นอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านนาโพธิ์ คือ เนื้อแน่น เส้นไหมละเอียด เนื้อผ้ามีความหนาแน่นน้ำหนัก นุ่ม มีความวาวในเนื้อผ้า

คงทนใช้ได้นาน สีไม่ตก และดูแลรักษาง่าย โดยที่ผ้าไหมมัดหมี่แบบพื้นเมืองดั้งเดิมจะนิยมใช้สีธรรมชาติ ไม่ฉูดฉาด และปัจจุบันได้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็น เนคไท กระเป๋า หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

จริงอยู่ที่ว่าการทอผ้ามัดหมี่ของชาวบุรีรัมย์มีการใช้ลวดลายเก่าแก่ดั้งเดิมที่สืบทอดต่อกันมาผสมผสานกับลายที่ค้นคิดและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ แต่ไม่ว่าจะพัฒนาลวดลายไปมากน้อยเพียงใดลายดั้งเดิมก็ยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญของลายประดิษฐ์อยู่นั่นเอง หากจะพิจารณาพิเคราะห์ต้นแบบของลายผ้าจะพบว่าประกอบด้วยส่วนต่างๆ ของต้นไม้ใบหญ้า สัตว์น้อยใหญ่ และเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน บางอย่างก็สูญหายไปแล้ว แต่ยังคงปรากฏต้นเค้าอยู่บนลายมัดหมี่ ให้รุ่นลูกหลานได้เห็นกัน

“อย่างมัดหมี่ตีนแดง หรือชาวบ้านเรียกว่า ชินตีนแดง หรือ ชินหมี่รวด มีการย้อมหัวชินและตีนชินเป็นสีแดง ตรงกลางเป็นพื้นดำ มัดหมี่เล่นสีเหลือง แดง ขาว มีเขี้ยว ปนบ้าง ลายที่ทอส่วนใหญ่เป็นลายเก่าดั้งเดิม ถือเป็นผ้าเอกลักษณ์ท้องถิ่นของบ้านนาโพธิ์ ไม่มีในท้องถิ่นอื่น” คุณแสงเดือน จันทรินวล หัวหน้า “กลุ่มช่างทอผ้าบ้านนาโพธิ์” เล่าให้เราฟังพร้อมอธิบายต่อไปว่า

“การทำมัดหมี่ชนิดนี้มีความยุ่งยากกว่ามัดหมี่ชนิดอื่น จึงไม่ค่อยนิยมทำกัน จนช่วงเวลาหนึ่งก็เกือบจะสูญหายไป นับเป็นเรื่องราวดิจ เมื่อได้มีการนำชินชนิดนี้ไปแสดงในงานนิทรรศการสมบัติอีสานใต้ ครั้งที่ 2 และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ใช้ชินชนิดนี้สำหรับนักแสดงนาฏศิลป์ นับจากนั้นมาได้มีการบรรจุให้แต่งกายในงานประเพณีสำคัญ เช่น บุญบั้งไฟ และลอยกระทง ทำให้ชินตีนแดงไม่สูญจากสูญหายแต่กลับมาเป็นที่นิยม ช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนบ้านนาโพธิ์เป็นอย่างดี”

บ้านนาโพธิ์ในวันนี้มี “กลุ่มช่างทอผ้าบ้านนาโพธิ์” ทำการผลิตผ้าไหมจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน และสินค้าเกี่ยวกับไหมทุกชนิด ควบคู่ไปกับ “ร้านผ้าตุ้มทอง” ที่ทำธุรกิจจำหน่ายผ้าไหมขายทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงแบรนดิชชี่น้า ทำให้ชุมชนมีรายได้ 15-25 ล้านบาทต่อปี แต่ก่อนที่จะมาถึงตรงจุดนี้คุณแสงเดือนในฐานะแกนนำหลักเคยจัดตั้ง “กลุ่มทอผ้าบ้านนาโพธิ์” ขึ้นมาก่อนจนมีสมาชิกถึง 900 คน ใน 17 หมู่บ้าน เคยทำการตลาดจนมียอดสั่งซื้อจำนวนมาก กระทั่งในปี พ.ศ. 2546 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ยอดการสั่งซื้อลดลง ส่งผลกระทบต่ออย่างแรง จนต้องตัดสินใจยุติการดำเนินงานของกลุ่มลง จากนั้นในปี พ.ศ. 2549 คุณแสงเดือนได้สร้าง “กลุ่มช่างทอผ้าบ้านนาโพธิ์” ขึ้นมาใหม่ควบคู่กับการทำธุรกิจของ “ร้านผ้าตุ้มทอง” จนสำเร็จมาถึงทุกวันนี้

คุณแสงเดือน เป็นหลานตาของนายตุ้มทอง จินโธสง ช่างทอระดับตำนานของอีสานใต้ มารดาของเธอคือนางประจวบ จันทรินวล ก็ได้รับการถ่ายทอดฝีมือในการทอผ้าไหมมาอย่างดีจากบิดา จึงเรียกได้ว่าคุณแสงเดือนเป็น

ผู้สืบทอดปณิธานของตระกูลในการที่จะทำให้การทอผ้าไหมเป็นอาชีพที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกคนในท้องถิ่น ซึ่งก็ปรากฏเป็นความจริงแล้วเมื่อเธอและสมาชิกในกลุ่มได้สร้างผลงานยอดเยี่ยมจนรับรางวัลมากมาย เช่น รางวัลพระราชทานที่ได้จากการประกวดผ้าไหม จากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ รางวัลผู้หญิงเก่งปี 2551 รับพระราชทานโล่ประกาศเกียรติคุณจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตดา มาตุ รางวัล Prime Minister's Export Award 2012 รางวัล KTB Award รางวัล ศิลปินพื้นบ้านอีสาน และรางวัลชนะเลิศการประกวดผ้าไหม สร้างสรรค์ปี 2556

คุณแม่ประจวบเคยเล่าให้คุณแสงเดือนฟังว่า “ก่อนหน้าที่บ้านนาโพธิ์จะได้เป็นเข้าสมาชิกศูนย์ศิลปาชีพนั้น หมู่บ้านของเรามีความแห้งแล้งติดต่อกันตั้ง 6-7 ปี ชาวบ้านไม่มีข้าวกิน ชาวบ้านเหลือแต่ผ้าไหมที่ทอไว้ใช้เอง จึงเอาผ้าไหมไปแลกข้าวกับหมู่บ้านอื่น เมื่อท่านราชเลขาธิการในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้รับทราบจึงกราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าฯ และพระองค์ได้ทรงมีรับสั่งให้ราชเลขาธิการ มาดูแล และมาซื้อผ้าจากชาวบ้าน ทางวังต้องเดินทางมาหลายครั้ง กว่าชาวบ้านจะเชื่อใจขายให้ ช่วงแรกไม่มีใครยอมขาย เพราะไม่รู้จักว่าเป็นใครและกลัวจะโดนโกง ต่อมาพอชาวบ้านรู้จึงยอมขายให้ ที่สำคัญทรงรับซื้อในราคาสูงถึงผืนละ 500 บาท เพื่อให้ชาวบ้านได้มีกำลังใจในการทอผ้า พร้อมกับพระราชทานลายผ้าตัวอย่างมาให้ชาวบ้านทอตาม สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงให้การช่วยเหลือให้มีงานทำ มีรายได้ส่งลูกๆ เรียนจนจบปริญญา และได้อนุรักษ์ผ้าไหมทอมือ ผ้าไหมของบ้านนาโพธิ์ยังใช้ ยิ่งสวย เป็นเงางาม 10-20 ปี ก็ยังสวย นุ่ม”

คุณแสงเดือนเล่าต่อไปว่า ตอนเด็กๆ เห็นแม่ทอผ้าแล้วขนใส่ถุงปุ๋ยหายไปกับชาวบ้าน 3-4 วัน แล้วก็กลับบ้านมาพร้อมกับเงิน หรือบางทีเห็นแม่และชาวบ้านตีใจที่ได้รับธนาณัติ มารู้อาตอนโตว่า ธนาณัตินั้นส่งมาจากในวังเป็นเงินค่าผ้า เพื่อมาเลี้ยงครอบครัว

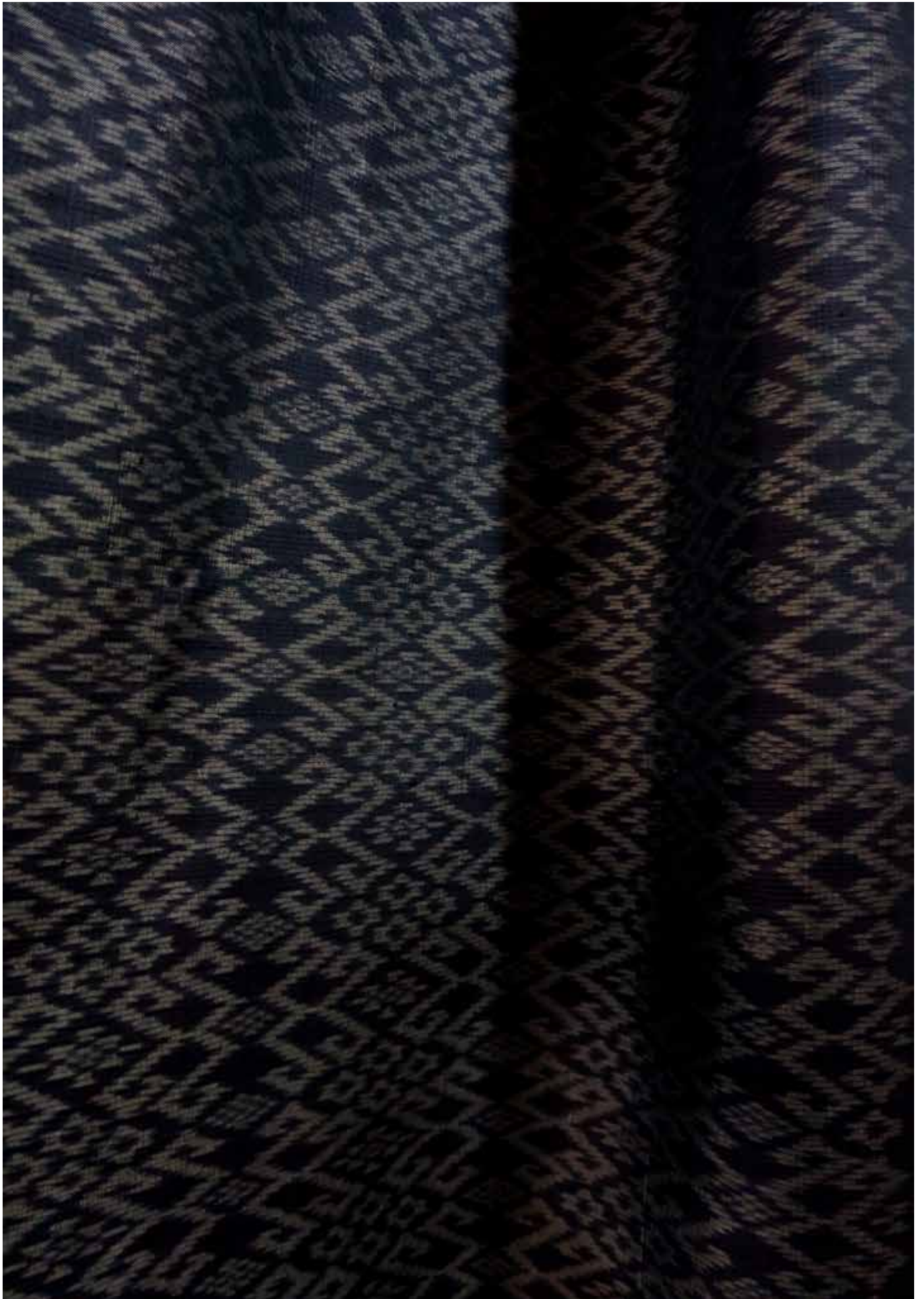
มารู้อาตอนโตว่า ธนาณัตินั้นส่งมาจากในวังเป็นเงินค่าผ้า เพื่อมาเลี้ยงครอบครัว

ผ้าไหมบ้านนาโพธิ์ ขึ้นแท่นผ้าทอมือชื่อในอันดับต้นๆ ของประเทศไทย
Silk of Baan Na Pho is on the A-List of silkwork of Thailand

ปัจจุบันบ้านนาโพธิ์ได้กลายเป็นหนึ่งในแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานด้านผ้าไหมที่สำคัญของประเทศไทย ทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวชื่อดังจากต่างประเทศ ผู้ประกอบการธุรกิจสิ่งทอและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมต่างๆ การบริหารงานด้วยความตั้งใจของคุณแสงเดือน ที่มุ่งสร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน และการทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียรของชาวบ้านกลุ่มนี้ ได้ช่วยสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจชุมชนและยังนำมาซึ่งการรักษาสืบทอดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของไทยไปด้วย

“คิดอยู่เสมอว่าถ้าบ้านนาโพธิ์ไม่มีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถให้การช่วยเหลือ เราและชาวบ้านจะอยู่กันได้อย่างไร เราจึงมาสานต่องานของแม่เพื่อให้สิ่งที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงอยากอนุรักษ์ไว้ไม่สูญหายไป คือผ้าไหมของบ้านนาโพธิ์นี้เป็นผ้าทอมือทั้งหมด ไม่มีการใช้กึ่งไฟฟ้าแบบงานอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพราะเราอยากจอนุรักษักระบวนการทำผ้าแบบเดิมๆ เอาไว้ นั่นเอง” ■

Baan Na Pho

Where Silk Culture Prevails

Words Amornrat Charoonsmith Photos SACICT

“Sericulture does not only generate extra income for agriculturists, it is also considered Thailand’s precious ancient culture that has been inherited through generations. No matter how our country’s economy changes over the course of time, sericulture must maintain its existence and develop further.”

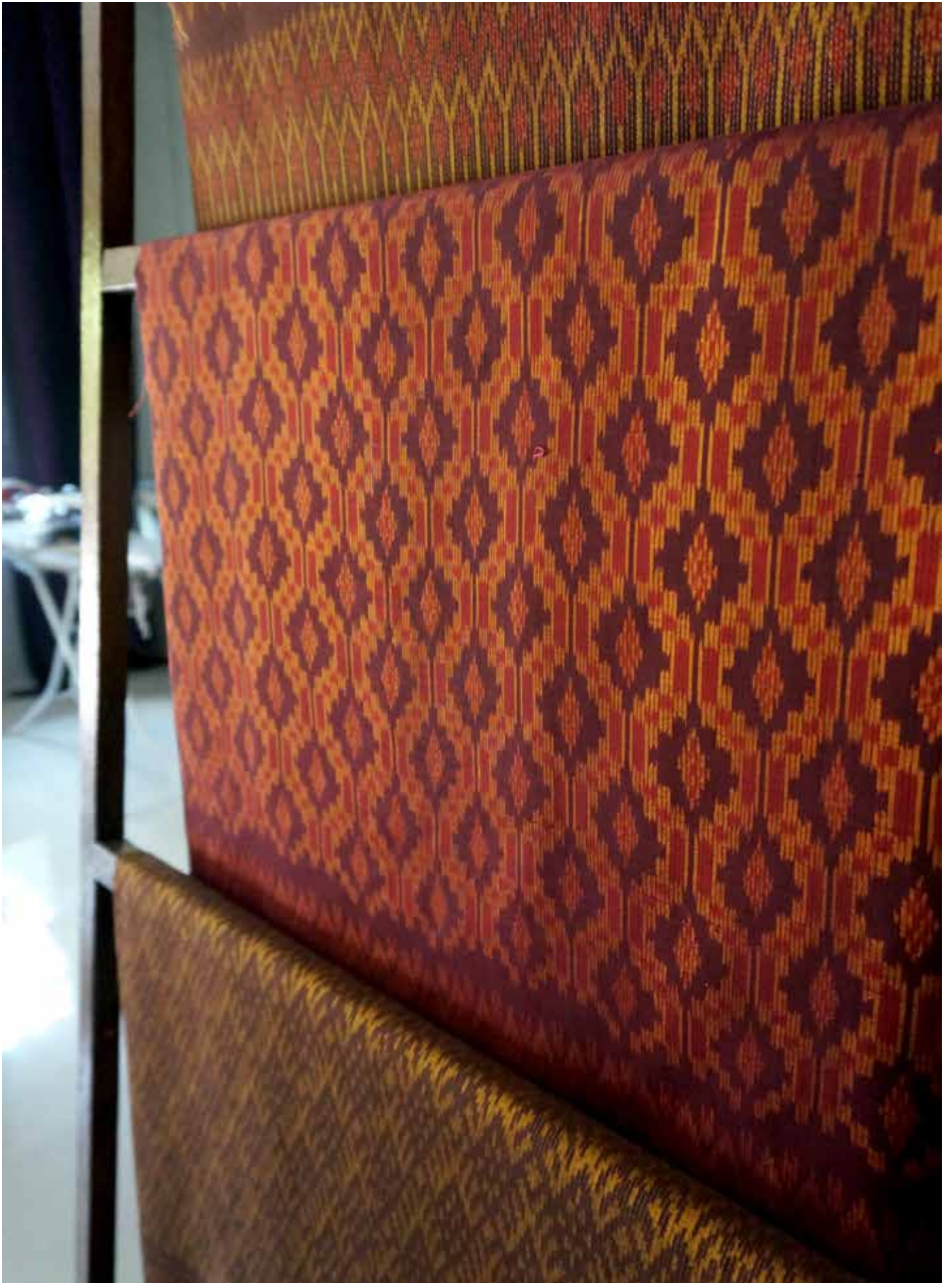
(Her Majesty Queen Sirikit – January 19, 1999)

The Queen’s words are being realised by the SUPPORT Foundation under her Royal patronage in its continuous efforts to encourage the development of artisans so that their skills are up to standard. Shapes, production techniques, pattern design and colouring techniques have made Baan Na Pho’s silk among the finest in Thailand.

The Na Pho sericulture village is situated in Tambon Na Pho, in the district of the same name in Buriram province. The village is best known for its fine silk fabrics – Hang Krarok (squirrel tail) silk, sarong, Pha Khao Ma loincloth and the most popular Mudmee silk decorated with ancient and modern patterns. The Na Pho silk products are renowned for their good weight and for being fine and glossy. It is also very easy

to care for. Often produced in dark colours, Na Pho silk is now available in many forms, such as neckties, bags, purses and other kinds of products to suit the needs of domestic and international consumers.

It is true that Buriram is making the best silk with newly created patterns that range from classics to novel designs. But no matter how developed the designs are, the new patterns do not look very different from the classics. A closer look will reveal that the common patterns are inspired by parts of nature, the animal kingdom and household utensils. Instruments depicted on some Mudmee silks have long been extinct but have been reproduced on the fabric for later generations.

The silk has a special glossy character and is very durable for 10–20 years.

“Mudmee Teen Daeng or known locally as Sin Teen Daeng or Sin Mee Ruad is traditionally dyed red in the header (or Hua) and the bottom (Teen or foot) section with a black body,” said Saengduean Channuan, head of the Baan Na Pho Weaving Group. “Mudmee – the technique of twisting different coloured silk threads – is sometimes in yellow, red, white and green. The patterns used are mostly traditional and these silks are exclusive to Baan Na Pho and not available in other areas.”

Elaborating further, she said: “The production of this type of Mudmee silk is quite complicated. That’s why Na Pho seems to be the only village that still does it. However, there was a time when this Mudmee silk was almost extinct. Luckily, this type of Mudmee was displayed at the second ‘Lower Isan Treasure’ exhibition and Rajabhat University of Buriram selected this rare Mudmee silk as the costume for traditional dancers. Later, there were campaigns encouraging people to wear Mudmee silk at local cultural events such as the rocket festival and Loy Krathong. Sin Teen Daeng did not only survive but it even became popular, generating a great deal of income for Baan Na Pho villagers.”

Today, Baan Na Pho, driven by the “Baan Na Pho Weaving Group”, produces silk products based on local wisdom. Its Tum Thong Cloth Shop looks after the sale and export of silk products for the whole village, generating 15 million to 25 million baht income annually. Saengduean said she had set up the first “Baan Na Pho Weaving Group” with 900 members in 17 villages but it was adversely affected by the economic crisis in 2003 and had to close down. After the crisis in 2006, the new “Baan Na Pho Weaving Group” was launched along with the Tum Thong Cloth Shop and success had been satisfactory.

Saengduean and her mother, Prachuab Channuan, inherited the silk work from her late grandfather, Tumthong Chinthaisong, a legendary silk maker of the Lower Isan region. It can be said that Saengduean is the successor of the family’s aspirations in silk-making – the proud profession of the village. Her determination and endeavours paid off when the group received an award for excellence at the Queen’s silk contest, the “Women Who Make A Difference” award in 2008, a trophy of honour from Her Royal Highness Princess Soamsawali, a Prime Minister’s Export Award in 2012, the KTB Award, Isan Folk Artist Award and an excellence award in a silk contest in 2013.

ลักษณะเด่นของผ้าไหมบ้านนาโพธิ์ คือเนื้อแน่น เส้นไหมละเอียด เนื้อผ้าหนา มีน้ำหนัก นุ่ม และมีความวาว

The special characters of Baan Na Pho silk is its thickness, fineness, weight, softness, and its glossy nature.

พระบาทสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้มีพระมหากรุณาธิคุณในการส่งเสริมการทอผ้าของบ้านนาโพธิ์ และรับเข้าเป็นสมาชิกศูนย์ศิลปาชีพ Her Majesty the Queen graciously supported the silkwork of Baan Na Pho by admitting the community silkwork into her SUPPORT Foundation.

“My mother once told me that, back when before Baan Na Pho even became a member of the SUPPORT Foundation, the village was struck by a prolonged drought for six to seven years,” said Saengduean. “The village had nothing left to feed the people except for a pile of silk woven for household use. They had to resort to trading their silk in return for food from other villages. Not long after that, news travelled to the Principal Private Secretary to Her Majesty the Queen and it was later forwarded to the Queen herself. Her Majesty ordered the Principal Private Secretary to take care of the problem by buying silk from the villagers. A procurement team from the palace had to travel back and forth many times to assure the villagers that they meant no harm.

“The villagers finally knew who was behind the team so they agreed to sell the silk. Each piece was sold for 500 baht to encourage the villagers and give them the willpower to weave more. Her Majesty also gave them some pattern samples to copy. Her Majesty provided Royal support, giving them work so that they could earn a living, so that they could pay for their children’s university education. In addition, the support was also a driver in preserving Baan Na Pho’s silk-making skills. The silk has a special glossy character and is very durable for 10-20 years.”

Saengduean recalled that when she was young, she saw her mother leave home with a pile of silk in a sack. Three or four days later she returned with some money. Sometimes, she saw her mother and fellow villagers happy when they received postal money orders. She came to know much later that the money orders had been sent from the palace in Bangkok for their woven silk.

Today, Baan Na Pho village has become one of the most important learning centres for the art of silk-weaving among international cloth designers, textile entrepreneurs and silk traders. All this is the result of Saengduean’s careful management and her ability to help create jobs and generate income for her community. The villagers’ diligence and determination have helped to maintain and stabilise the local economy, while preserving the country’s precious silk heritage.

“I cannot imagine how we would have fared without the compassion of Her Majesty Queen Sirikit,” she said. “Now we are succeeding in helping to realise the vision of Her Majesty, to preserve the things loved by her so that they remain in our land. Silk production at Baan Na Pho is strictly manual, without frills or electric looms like in industrial textile factories because we want to preserve our traditional way of making this special silk.” ■

จนถึงปัจจุบัน ผ้าไหมบ้านนาโพธิ์นับเป็นผ้าทอมือทั้งหมด และไม่มีการใช้ไฟฟ้าแบบงานอุตสาหกรรม

Up until now, Baan Na Pho silk is strictly manual in every process, without the help of electric loom like in modern industrial textile factories.

International Innovative Craft Fair 2016 จัดต่อเนื่องครั้งที่ 5 กับแนวคิด “วิถีใหม่ ไทยนวัตกรรมศิลป์”

เทศกาลนวัตกรรมศิลปนานาชาติ 2559 หรือ International Innovative Craft Fair 2016 (IICF 2016) จัดขึ้นต่อเนื่องเป็นครั้งที่ 5 โดยศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ SACICT เมื่อต้นเดือนมีนาคมนี้ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา ด้วยแนวคิด “วิถีใหม่ ไทยนวัตกรรมศิลป์” ภายในงานประกอบด้วยการจัดแสดงผลงานและกิจกรรมไฮไลท์สำคัญ 4 โซน ได้แก่ Crafty Creation, Ethnic Accents, Asian of the World และ Art of Nature มีสมาชิกคนรุ่นใหม่และช่างฝีมือร่วมแสดงผลงาน

กว่า 360 บูธ นอกจากเป็นงานที่รวบรวมสุดยอดนวัตกรรมศิลป์ไทยและนานาชาติมาจัดแสดงไว้ด้วยกันแล้ว งานนี้ยังเป็นเวทีสำหรับการประกาศรายชื่อและจัดแสดงผลงานของ “ทายาทช่างศิลปหัตถกรรมประจำปี 2559”

ปัจจุบันนับว่างาน IICF เป็นการแสดงผลงานหัตถกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดงานหนึ่งของอาเซียน โดยในปีนี้มีผู้เข้าร่วมชมงานกว่า 20,000 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 21.64 % สร้างรายได้รวมจากการจัดงานในปีนี้อยู่รวมกว่า 43 ล้านบาท ❖

International Innovative Craft Fair 2016: The New Traditional

“**International Innovative Craft Fair 2016**” or IICF 2016 is the fifth in the series of arts and crafts trade fair and exhibition organised by The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization) – SACICT. The annual event took place early in March, at Bangkok International Trade and Exhibition Centre (BITEC) under the theme “**The New Traditional**”.

This year’s fair featured 4 zones of exhibition and activities portraying an integration of local craftsmanship with innovative design and techniques namely Crafty Creations, Ethnic Accents, Asian of the World, and Art of Nature.

On display lavishly in those 360 booths were the fruit of new designs, product development techniques, authentic and innovated materials, and integration of innovation and local wisdom. And that’s not all for this also served as the stage for the announcement of New Heritage Artists of 2016 and winners of Innovative Craft Award 2016.

The recent IICF 2016 is considered one of ASEAN’s biggest trade fairs. This year, more than 20,000 visited the fair, 21.64% more than the number of visitors last year, generating a total of 43 million baht in revenue. ❖

Innovative Craft Award 2016 สัมพัทธ์ใหม่จากรรรมชาติ

และแล้วก็ได้เวลาประกาศผลสำหรับการประกวดผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์ หรือ Innovative Craft Award (ICA 2016) ซึ่งจัดขึ้นโดยศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. ภายใต้หัวข้อ “Art of Nature” หรือ “สัมพัทธ์จากรรรมชาติ” ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวคิดจาก “SACICT Craft Trend”

ผลงานที่ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทมืออาชีพ ในพิธีมอบรางวัลซึ่งจัดขึ้นภายในงาน IICF 2016 ได้แก่ งานหัวโขน “ทศกัณฐ์ ชิวภาพ” ออกแบบโดย ดร.กฤษณ์ เย็นสุดใจ ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากการผสมผสานงานศิลปะแขนงวรรณคดีเข้ากับวิทยาศาสตร์ โดยใช้นวัตกรรมการบ่มเพาะเนื้อเยื่อจากแบคทีเรียมาสร้างสรรคงานชิ้นงานอันเป็นเอกลักษณ์ ส่วนในประเภทอุดมศึกษา รางวัลผลงาน

ที่ชนะเลิศ ได้แก่ “สกล แชนเดอเลียร์” โคมไฟที่ผสมเทคนิคการออกแบบส้มไก่และการย้อมคราม ออกแบบโดยชิษณุ นูพิมพ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Innovative Craft Award ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 โดยแต่ละครั้งที่ผ่านมาสามารถจะคัดสรรนักออกแบบและชุมชนซึ่งสร้างสรรค์งานที่ผสมผสานวัสดุและเทคนิคการผลิตจากภูมิปัญญา จนเป็นผลงานหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ต่างไปจากหัตถกรรมแบบเดิม และสามารถจะต่อยอดในเชิงพาณิชย์ ■

The New 'Touch of Nature' @Innovative Craft Award 2016

It's time to announce the winning list of the Innovative Craft Award 2016 contest recently held by the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT. This year, all contestants competed under the concept of **"Art of Nature"**, the very concept taken from SACICT Craft Trend.

Top winner in the Professional Category of Innovative Craft Award (ICA) is the full-head Khon mask titled **"Biological Ravana"** created by Kris Yensudjai Ph.D. The work was inspired by the mixture of literature and science, using the technology of bacterial tissue regeneration to make work of art. As for the "Young Designer

Selection" category, the award went to **"Sakol Chandelier"** by Chisnu Noophim from Faculty of Architecture, King Mongkut's Institute of Technology at Ladkrabang, a chandelier that features chicken coop design and indigo dyeing technique.

The ICA, the fifth of its kind, has successfully explored and discovered talented designers and creative craft communities which practise material selection and production techniques under deep understanding of local wisdoms. Each and every product awarded the ICA creates a whole platform of handicraft products that can stand proudly on the commercial level. ■

SACICT เปิด 7 เส้นทางสายผ้าทอ

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ SACICT แถลงข่าวเปิดตัวโครงการ “เส้นทางสายผ้าทอ-Craft Destination” เมื่อเร็วๆ นี้ที่วังปารุสกวัน กรุงเทพมหานคร โดยมี นางอภิรดี ตันตราภรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน โครงการดังกล่าวได้คัดเลือกและแนะนำชุมชนหัตถกรรมผ้าทอที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์จากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยรวม 29 จังหวัด 7 เส้นทาง ได้แก่ อีสานกาญจนนา (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน/ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง) มุกดาอุดร (ภาคเหนือตอนบน/ภาคเหนือตอนล่าง) ทักษิณนที (ภาคใต้ตอนบน/ภาคใต้ตอนล่าง) และมณีมณฑล ซึ่งได้แก่จังหวัดในภาคกลาง เพื่อส่งเสริมและ

เผยแพร่ อันจะนำไปสู่การต่อยอดทางเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ทั้งนี้ ในการแถลงข่าวครั้งนี้ยังได้มีการนำผลงานของครุศิลป์ ครุช่างฯ และทายาทช่างศิลปหัตถกรรม มาจัดแสดงภายใต้แนวคิด “เพชรแผ่นดิน สีนุชมนัน” ผ่านการนำเสนอในรูปแบบของการ “เชิดผ้า” และการจัดนิทรรศการองค์ความรู้ผ้าไทย เพื่อเผยแพร่ผลงานอันทรงคุณค่าจากฝีมือช่างทอของไทยอีกด้วย ❖

SACICT Introduces “Craft Destination: Weaving Streets”

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), under the Ministry of Commerce, recently organised a press conference at Paruskavan Palace to introduce the “**Craft Destination: Weaving Streets**”. The launch was presided over by Commerce Minister Mrs Apiradi Tantraporn.

The “Craft Destination: Weaving Streets” project has been initiated to spread the knowledge and restore the value of local textiles to greater audience. A large number of craft communities nationwide have been carefully scrutinised and selected in the program. Covering 29 provinces, the “Craft Destination: Weaving Streets” lead

to the Upper Northeast, the Lower Northeast, the Upper North, the Lower North, the Upper South, the Lower South and the Central Region. These new textile routes will bring tourists and help strengthen the economy in each community – in line with the government’s policy on the economic development from the very foundation.

The press conference also combined a showcase of products by the skilled hands of SACICT-honoured master artisans, master craftsmen, and new heritage artisans with exciting fabric performance and exhibition on the knowledge of fabrics to promote the precious masterpieces by experienced Thai weaving artisans. ■

ครูบุญมี ล้อมวงค์

ผู้ขับเคลื่อนตำนานเครื่องทองเหลือง แห่งเมืองอีสาน

เรื่อง ปกป้อง วงศ์แก้ว ภาพ วรศ กุสุจรีต

บ้านปะอาวซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันตกของอำเภอเมืองอุบลราชธานี เป็นแหล่งผลิตเครื่องทองเหลือง
ขึ้นชื่อของภาคอีสาน ที่สืบทอดภูมิปัญญาหลากหลายศตวรรษ จากคำบอกเล่าของคนรุ่นปู่ย่า
ตายายที่ได้ยินกันมา คือชาวบ้านปะอาวเป็นคนเชื้อสายลาวเวียงจันทน์ ซึ่งอพยพลงมา
ตั้งถิ่นฐานที่หนองบัวลำภูก่อนที่จะกระจายไปตั้งรกรากอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง

คำบอกเล่านี้มีหลักฐานยืนยันชัดเจนเป็นลูกกระพรวน
ทองเหลืองที่ชาวบ้านหนองบัวลำภูไปขุดพบในหลุมศพ
โบราณซึ่งมีโครงกระดูกฝังอยู่ สันนิษฐานว่ามาจากกำไล
ข้อมือหรือกำไลข้อเท้าของคนตายนั่นเอง ต่อมาได้มีการ
ค้นพบลูกกระพรวนลักษณะเดียวกันที่อำเภอบ้านเชียง
จังหวัดอุดรธานี และบ้านค้อ จังหวัดมหาสารคาม นักวิจัย
ที่สนับสนุนเรื่องนี้ได้สืบค้นหาต้นทางและปลายทางของ
ลูกกระพรวนแบบโบราณจนตามมาถึงบ้านปะอาว

นี่คือคำบอกเล่าของผู้ขับเคลื่อนตำนานยุคปัจจุบัน
ของเครื่องทองเหลืองแห่งบ้านปะอาว จังหวัดอุบลราชธานี
ครูบุญมี ล้อมวงค์ ทายาทรุ่นที่ 6 ของสายตระกูลเครื่อง
ทองเหลือง สืบทอดศิลปะการทำเครื่องมือเครื่องใช้ประเภท
ทองเหลืองมาจากบิดาคือ พ่อใหญ่ทอง ล้อมวงค์

“หมู่บ้านของเราทำลูกกระพรวนและกระดิ่งแบบโบราณ
นี้มาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย จนถึงปัจจุบันเรายังทำกันอยู่
เพราะอาชีพช่างฝีมือที่มีชื่อเสียงของบ้านปะอาวคือการหล่อ
เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ จากทองเหลือง ซึ่งเป็นวิชาที่รับการ
ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษของเรา”

วิชาหล่อทองเหลืองได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น
Brass casting art has been passed on from generation to generation.

การหล่อแบบขี้ผึ้งหายนี้ ไม่เพียงแต่หายากในชุมชน ช่างทองเหลืองเท่านั้น ที่จริงทั้งประเทศไทยก็มีแค่ บ้านปะอาวเท่านั้นที่ยังใช้วิธี ดั้งเดิมนี้อยู่

ครูบุญมีเกิดและเติบโตที่บ้านปะอาว จึงได้เห็นกรรมวิธีการทำเครื่องทองเหลืองมาตลอดชีวิต “ตั้งแต่จำความได้ ผมก็เห็นพ่อ แม่ ปู่ ยา ตา ยาย ทำเครื่องทองเหลืองหาเลี้ยงครอบครัวตลอดมา ผมเองได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และช่วยครอบครัวทำงาน จนเมื่อพ่อเสียชีวิตผมก็ได้สืบทอดธุรกิจและถ่ายทอดวิชาความรู้นี้ให้คนรุ่นหลัง”

หลากหลายลวดลายซึ่งปรากฏบนขอบโลหะสีทองที่ประดับประดาลูกกระพรวน ซองพลู ผอบ ชันน้ำ ตะบันหมาก และอื่นๆ ล้วนสะท้อนความงามตามนิยามแห่งทัศนศิลป์ และความร่ำรวยของอารยธรรมยุคโบราณ การส่งต่อองค์ความรู้ในกรรมวิธีการผลิตเครื่องทองเหลืองนั้นไม่มีการบันทึกจดเก็บไว้เป็นหลักฐานใดๆ จะมีก็เพียงการสังเกตและจดจำแต่ละลวดลาย ทักษะฝีมือ ถ่ายทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นเท่านั้น ครูบุญมีจึงวนเวียนอยู่กับการลองผิดลองถูกเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิม

จะว่าไป การทดลองซ้ำแล้วซ้ำเล่าแบบนี้ก็ถือว่าเป็นวิธีการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่เคยหยุดนิ่งของครูเช่นกัน แต่การสร้างสรรค์เครื่องทองเหลืองแบบบ้านปะอาวแท้ๆ นั้นต้องใช้การหล่อด้วยวิธี “ขี้ผึ้งหาย” หรือการ “แทนขี้ผึ้ง” ซึ่งครูบุญมีกล่าวว่า “การหล่อแบบขี้ผึ้งหายนี้ ไม่เพียงแต่หายากในชุมชนช่างทองเหลืองเท่านั้น ที่จริงทั้งประเทศไทยก็มีแค่บ้านปะอาวเท่านั้นที่ยังใช้วิธีดั้งเดิมนี้อยู่”

การทำเครื่องทองเหลืองด้วยวิธีของครูบุญมีนั้นจะทำได้ด้วยมือทั้งหมด โดยนำดินโพนหรือเรียกอีกอย่างว่า ดินจอมปลวก ซึ่งเป็นดินที่มีลักษณะเฉพาะของบ้านปะอาว และพื้นที่ใกล้เคียง มาผสมกับขี้วัวแล้วตัวให้เข้ากัน การที่ต้องผสมโดยการตำนั้น ครูบุญมีให้เหตุผลว่า “ดินมันจะได้มีคุณสมบัติเกาะตัวกันดี ซึ่งเหมาะกับการนำไปกลึง อีกอย่างคือเมื่อนำไปเผาไฟแล้วจะแกะออกจากแม่พิมพ์ได้ง่ายขึ้น”

เมื่อตำส่วนผสมหลักจนผสมเป็นเนื้อเดียวกันแล้วก็นำไปปั้นหุ้มรอบแกนไม้ที่กลึงเป็นรูปร่างต่างๆ ตามแบบที่ต้องการ และนำไปตากแดดประมาณสามวัน เมื่อแห้งดีแล้วจึงนำไปกลึงเพื่อให้ได้ขนาดและรูปร่างที่ต้องการ การ

กลึงต้องใช้ช่างฝีมือถึงสองคน คนหนึ่งเป็นคนดึงเชือกเพื่อหมุนฐานงานที่พอกด้วยดิน อีกคนหนึ่งใช้เหล็กกลึงเพื่อให้พื้นผิวเรียบเนียน และใช้ไม้ปลายแหลมเขียนเป็นร่องตกแต่งเป็นลายต่างๆ เมื่อได้พิมพ์ที่มีขนาดเหมาะสมแล้ว ก็จะใช้ขี้ผึ้งทำเป็นเส้นพันรอบหุ่น และกลึงพร้อมกับลนไฟเพื่อบีบให้ผิวขี้ผึ้งเรียบเสมอกัน จากนั้นก็แกะลายตามต้องการ ลงบนผิวขี้ผึ้งอีกครั้ง

จากนั้น ใช้ดินเหนียวพอกแม่พิมพ์อีกชั้นหนึ่งเพื่อรักษาลวดลายไว้ โดยเปิดช่องด้านบนไว้เทโลหะที่หลอมเตรียมไว้ ขี้ผึ้งจะละลายเมื่อถูกความร้อนของโลหะ และเมื่อปล่อยให้ทิ้งไว้จนเย็น ช่างจะแกะดินที่พอกพิมพ์ออกก็จะได้ภาชนะทองเหลืองตามที่ต้องการ

ครูบุญมียังบอกว่าเครื่องทองเหลืองของบ้านปะอาวหลายชิ้น เช่น เขียนหมากอิง หมากหวาย กาน้ำทองเหลือง ยังได้รับเกียรติให้เข้าฉากในภาพยนตร์ฟอร์มยักษ์ในบ้านเรา มาแล้วหลายเรื่อง เช่น ตำนานพระศรีสุริโยทัย ตำนานพระนเรศวรมหาราช

นอกจากนี้ ครูบุญมียังเล่าให้ฟังว่าเมื่อวันที่ 5 ธันวาคมที่ผ่านมา ชาวปะอาว โดยการนำของเจ้าคณะตำบลปะอาว และครูบุญมีเองในฐานะประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลืองบ้านปะอาว ได้จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ ประกอบพิธีมงคลเททองหล่อพระพุทธรูปองค์แรกของโลก ที่ทำขึ้นด้วยวิธีการหล่อดินแบบไทยโบราณ ซึ่งเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติที่กำลังจะเข้าสู่การเป็นมรดกโลกอีกด้วย

ทุกวันนี้ ครูบุญมีจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่ศูนย์หัตถกรรมเครื่องทองเหลืองบ้านปะอาว ซึ่งนอกจากจะเป็นที่รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำเครื่องทองเหลืองของหมู่บ้านแล้วยังเปิดให้มีการเรียนการสอน การถ่ายทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้กับลูกๆ หลานๆ ในหมู่บ้าน และผู้คนที่สนใจที่เดินทางมาจากทั่วประเทศเพื่อสัมผัสกับ “ทองเหลืองสดใส ผ้าไหมสุดสวย ร่ำรวยน้ำใจ บั้งไฟแสนเลื่องลือ ยึดถือคุณธรรม” ตามคำขวัญของชุมชนบ้านปะอาว อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ■

เครื่องทองเหลืองของบ้านปะอาวได้รับเกียรติให้เข้าฉากในภาพยนตร์ฟอร์มยักษ์หลายเรื่อง

Pa-ao brassware has been showcased in several blockbuster films.

Boonmee Lomwong

and Brass Legacy of the Northeast

Words Pokpong Wongkaeo Photos Varis Kusujarit

Shiny brass, classy silk, generous folk, famous rockets and adherence to morality... this is the slogan of Ban Pa-ao Community, Mueang district, Ubon Ratchathani.

"At Ban Pa-ao, Tambon Pa-ao, to the west of Ubon Ratchathani town, there is a story. The people of Ban Pa-ao are believed to have originated from Vientiane and migrated down to Nongbua Lamphu. The reason for this theory is that an archaeological discovery was made in Nongbua Lamphu. Tombs were found with skeletons and small bells thought to be from bracelets or anklets. Later, some bells with an identical pattern were found at the Ban Chiang archaeological site in Udon Thani and Ban Khor in Maha Sarakham. The trails of these brass bells did not stop there but continued along the road down south to Ban Pa-ao. Here, we have been making ancient bells like these since the time of our ancestors. In this area, we are famous for our craft of cast brass."

This is an account from the legendary brass artisan of Ban Pa-ao, Khru Boonmee Lomwong, a sixth-generation brass artisans who has inherited his craft from his late father, Thong Lomwong.

Khru Boonmee was born and raised at Ban Pa-ao and has seen brassware being made since he was a toddler. "As far back as I can remember, I've seen my parents and grandparents make brassware," he recounted. "When my father died, I decided to take over this precious work from him. I just didn't want to see it go away with time."

The beautiful patterns that appear on the gold-coloured metal surface of bells, betel leaf pockets, utility caskets, water dippers, betel mortars and many more recall a prosperous civilisation and lifestyle.

Skills and talents usually were passed from generation to generation through unconventional learning, memorising and practising the examples of teachers.

Since there has not been proper documents, the transfer of knowledge on brassware art is done safely through observation and practice. Therefore, Khru Boonmee's way of making brassware is often associated with countless trials and experiments to achieve the best work every time.

To put it simply, Khru Boonmee's experiments are an expression of endless creativity.

No matter how many twists and turns, Ban Pa-ao's typical brassware is always made using the "wax substitution" technique. Khru Boonmee says that the technique is not only a rarity in brassware communities "but I can boldly say that Ban Pa-ao is the only place in Thailand where this ancient technique is still practiced on a daily basis".

Khru Boonmee's style of brassware-making is manual. A mixture of anthill soil, which is a local speciality, and cattle dung is used to make the moulds. Cattle dung is used because "the soil will stick together nicely, which is suitable for shaping. Moreover, when it is burnt, it will be easier to remove from the mould".

When the soil mixture is ready, it is applied to a wooden mould and left to dry under the sun for about three days. Once it is thoroughly dry, it is reshaped with a lathe and a pattern drawn simultaneously with a sharp wooden stick. Semi-molten wax is applied to cover and level the

surface again, and the pattern is repeated with the same wooden stick.

It seems complicated. When the wax is ready, another layer of soil mixture is applied, this time leaving an opening on top of the mould. The molten metal is poured into the opening and left to cool. The wax is then substituted with metal, hence it is known as the "wax substitution" technique.

Ban Pa-ao seems a relatively quiet community without any special public relations to boast of but a few do know that its brassware has been showcased in several blockbuster movies. Betel receptacles and brass kettles have been used on the sets of "The Legend of Suriyothai" and "The Legend of King Naresuan the Great".

A few months ago, The Pa-ao community, led by Khru Boonmee in his capacity as head of the Brass Craft Centre, created a gigantic Buddha statue to celebrate His Majesty the King's birthday.

The statue was made using the ancient Thai "soil mould" method – a precious national heritage technique that is in the process of obtaining a World Heritage certification.

Today, Khru Boonmee sits as president of the Pa-ao Community's Brass Craft Centre. It does not only have a sales showroom in the village but also serves as a learning centre for nearby villages and interested members of the public from around the country. ■

ต้องมีการทดลองครั้งแล้วครั้งเล่าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิมทุกครั้ง

Khru Boonmee is often seen experimenting new methods in order to achieve the best work every time.

LivingThai

วันนี้คุณสามารถอ่าน SACICT Living Thai ได้ที่ www.sacict.or.th ต้องการติชม หรือเสนอแนะ กรุณาส่งมาหมาย หรือข้อเสนอแนะที่ กองบรรณาธิการ บริษัท พีเจอร์ จำกัด 23/18 ซ.ร่วมฤดี ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 หรือ e-mail: sacict.thai@gmail.com ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงการจัดทำต่อไป เราขอจดหมายหรือข้อเสนอแนะที่ได้รับการจัดพิมพ์จะได้รับของที่ระลึกจาก ศ.ศ.ป.

Interested readers may now peruse SACICT Living Thai online at www.sacict.or.th and are welcome to send in suggestions and comments to: SACICT Living Thai, Editorial Department, Feature Co., Ltd., 23/18 Soi Ruam Rudee, Ploenchit Road, Lumpini, Pathumwan District, Bangkok 10330. Or e-mail to: sacict.thai@gmail.com.

www.sacict.or.th

[facebook.com/sacict](https://www.facebook.com/sacict)
[facebook.com/livingthaimagazine](https://www.facebook.com/livingthaimagazine)

ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดย่อหรือเรียบเรียงจดหมายจากสมาชิกเพื่อความกระชับและเหมาะสมในการพิมพ์

Those whose letters are selected for publication will receive a special gift as a token of appreciation. All letters are subject to editing at the editor's discretion.

Scan เพื่ออ่าน SACICT LivingThai ออนไลน์
Scan to read SACICT Living Thai online version.

สวัสดิ์ค๊ะชาว Living Thai

ดิฉันอยากให้พวกเราหันมาสนใจ และให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบันกระแสทุนนิยมและวัฒนธรรมตะวันตกกำลังหลั่งไหลเข้ามาอย่างรุนแรง

จะเห็นได้ว่า ทุกวันนี้ทั้งเยาวชนและประชาชนไทยทั่วไปหันมามีค่านิยมในการใช้ผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศเพิ่มขึ้นทุกที ในขณะที่ชาวต่างชาติซึ่งดิฉันรู้จักล้วนทั้งในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย เวลาหยิบจับเลือกซื้อหัตถกรรมพื้นบ้านของเรา เขาซื้อเอาๆ แทบจะไม่เสียดายเงินเลย

โดยส่วนตัวดิฉันเป็นคนประเภทที่เวลาซื้อของ จะใช้เวลาไตร่ตรองค่อนข้างนานโดยพิจารณาว่าของชิ้นนั้นมีที่มาที่ไปอย่างไร ดีหรือไม่ และพบว่าที่จริงเรามีของดีมากมายอยู่ในมือ บางชิ้นผลิตขึ้นมาเพียงชิ้นเดียวในโลก ดิฉันอยากให้คนรุ่นหลังหันมาใช้และให้ความสำคัญกับงานหัตถศิลป์ไทยให้มากกว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติก็จะเป็นบุญคุณไปกับการกาลเวลา

และที่สำคัญยังจะช่วยให้เพื่อนร่วมชาติของเรามีงานทำ มีรายได้ และฉันอยากบอกว่า “ถ้าไทยไม่ช่วยไทย แล้วจะให้ใครมาช่วยเรา”

มารศรี สมบุศย์รุ่งเรือง บางยี่เรือ กทม.

Dear Living Thai Team,

The tidal waves of globalization and hyper-capitalism have brought about fast growing social concerns. And I, for one, wish that everyone would pay more interest to the conservation of our cultural and craft heritage.

Ironically, while Thai youth and the public at large are inclined to affluent lifestyle and high priced imports, most foreigners I know are deeply charmed by our folk arts and crafts. And whenever they have a chance to go shopping they would always buy like those are for free.

As for me, I usually take a long time to decide whether or what to buy. I take into careful consideration the background information of things. In fact, I have already discovered our national treasure in the form of handmade, one-of-a-kind creations which I hope you will support too. By patronising the craft, you are assuring that our glorious ancient wisdom will remain well into the future.

Most importantly, each particular piece of craft product means money to sustain the lives of our fellow Thai people. I hope that the new generation would recognize their value and help promote them. I would ask: “If Thais do not help Thais, who will?”

Marasri Sombutrungrueang Bang Yi Ruea, Bangkok

สวัสดีค่ะ

ดิฉันรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ชาวบ้าน มีรายได้เลี้ยงครอบครัวจากงานหัตถกรรมธรรมดาๆ ซึ่งไม่เคยมีใครเห็นความสำคัญหรือให้การส่งเสริมมาก่อน และที่สำคัญ ทุกวันนี้ ผลงานธรรมดาของพวกเขาเหล่านั้น ได้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลกทำให้รู้ว่า “คนไทยเป็นชาติที่มีอารยธรรม มีอัตลักษณ์ เป็นของตนเอง”

ถ้ามีโอกาสเมื่อใด ดิฉันก็จะช่วยส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ญาติ หรือคนรู้จักได้หันมาใช้ผลิตภัณฑ์ของศิลปาชีพและงานหัตถกรรม อื่นๆ เชื่อว่านอกจากคุณภาพชีวิตของชาวบ้านจะดีขึ้นแล้ว พวกเรา ในฐานะเพื่อนร่วมชาติก็จะเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ต่อไป

สุดท้ายนี้ ขอเป็นกำลังใจให้ชาว Living Thai นะคะ

วนิดา ทรงสอาด

ท่าม่วง กาญจนบุรี

Sawasdee kha,

I truly appreciate the great compassion that Her Majesty Queen Sirikit has for her people and her continuous support for them to practise craft skills in order to earn sufficient income to raise their families. Through her untiring effort, the once overlooked hand-crafted utensils have become popular around the world, reaffirming that “Thailand is a civilised nation with unique cultural identity”.

Whenever chance permits, I would always love to patronise these products from Thailand, and will even persuade my family and friends to use products from the SUPPORT Foundation of Her Majesty Queen Sirikit. Our simple gesture of goodwill will not only help improve the life quality in rural communities but also bring us pride in playing a part in the conservation of our craft heritage.

On ending, I am sending to you, the Living Thai team, my best wishes.

Wanida Songsa-ard

Tha Muang, Kanchanaburi

สมัครสมาชิก APPLICATION FOR MEMBERSHIP

ชื่อ Name นามสกุล Surname

วัน/เดือน/ปีเกิด Date of Birth เพศ Gender ชาย Male หญิง Female

การศึกษา/Education:

ต่ำกว่าปริญญาตรี Less than Bachelor's Degree ปริญญาตรี Bachelor's Degree ปริญญาโท Master's Degree อื่นๆ Others

อาชีพ/Occupation:

พนักงานบริษัทเอกชน Private company employee ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ Govt/State enterprise official นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา Student ร้านอาหาร/โรงแรม/ท่องเที่ยว Restaurant/Hotel/Travel Agent อื่นๆ Others

รายละเอียดสำหรับการจัดส่งนิตยสาร DETAILS FOR MAGAZINE DELIVERY

สถานที่ที่พบ/ได้รับนิตยสาร Where you first came across SACICT Living Thai magazine

ผู้แนะนำให้ท่านสมัครเป็นสมาชิก Who [or what] prompted you to seek subscription

ชื่อ/Name

ที่อยู่/Address

โทรศัพท์ (บ้าน/ที่ทำงาน)/Tel. (Residence/Office)

โทรศัพท์ (มือถือ)/Tel. (Mobile)

อีเมล/E-mail

โดยยินดีเสียค่าใช้จ่ายในการจัดส่งรายปี (6 ฉบับ)

I agree to pay for one year's subscription (6 editions)

ในประเทศ 300 บาท/Domestic 300 baht ต่างประเทศ 2,400 บาท/Overseas 2,400 baht

โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ชื่อบัญชี: พยงค์ กิ่งวานสุระ ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาชิดลม เลขที่บัญชี 001-549715-3

Payment via cheque/money transfer to:

Savings A/C Name: Payong Kungwansurah

Siam Commercial Bank, Chidlom Branch, Savings A/C No. 001-549715-3

กรุณาส่งใบสมัครสมาชิก พร้อมเอกสารการชำระเงินมาที่:

ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ นิตยสาร SACICT Living Thai 23/18 ซอยร่วมฤดี ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 หรือแฟกซ์ที่หมายเลข 0 2254 6839 หรือทวนอีเมล: sacict.thai@gmail.com สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือแนะนำ ตี ชมได้ที่ ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ นิตยสาร SACICT Living Thai โทรศัพท์ 0 2254 6898-9 ต่อ 60

Please mail your completed application form, along with proof of payment to:

SACICT Living Thai, Subscription Department, 23/18 Soi Ruam Rudee, Ploenchit Road, Khwaeng Lumpini, Pathumwan District, Bangkok 10330 or send by fax to 0 2254 6839 or by e-mail to: sacict.thai@gmail.com For enquiries and suggestions, please contact: SACICT Living Thai, Subscription Department Tel. 0 2254 6898-9 ext. 60

แบบฟอร์มนี้สามารถถ่ายเอกสารได้/This application form may be photocopied.

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2546 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม ในปีเดียวกันซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (1 พฤศจิกายน 2546) จึงถือกำหนดให้วันที่ 1 พฤศจิกายน ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนาองค์กร และให้มีชื่อภาษาอังกฤษว่า The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization) เรียกโดยย่อว่า "SACICT" (อ่านพ้องเสียงกับคำว่า "ศักดิ์สิทธิ์" ในภาษาไทย)

วัตถุประสงค์

ตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้ง ศ.ศ.ป. พ.ศ. 2546 มาตรา 7 กำหนดให้ ศูนย์มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพผสมผสานเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านตามโครงการส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ดังกล่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ในตอนท้ายของพระราชกฤษฎีกา จัดตั้ง ศ.ศ.ป. พ.ศ. 2546 ได้ให้เหตุผลในการจัดตั้ง ศ.ศ.ป. ไว้ดังนี้ "โดยที่ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือ ซึ่งมีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ของความเป็นไทยโดยเฉพาะ สมควรที่ภาครัฐภาคเอกชน และศูนย์ศิลปาชีพระหว่างประเทศ จะประสานความร่วมมือ

ในการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศขึ้น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนางานผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทย รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาด การขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ และจัดระบบการบริหารงานให้สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ คล่องตัว เอื้ออำนวยต่อการอนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านสู่ความเป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศขึ้นเป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้"

รูปแบบการบริหาร

SACICT เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมีการบริหารงานในรูปแบบขององค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มีคณะกรรมการบริหารทำหน้าที่ควบคุมดูแลศูนย์ให้ดำเนินการกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง ศ.ศ.ป. และมีผู้อำนวยการทำหน้าที่บริหารกิจการของศูนย์ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง

หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. ดำเนินการบริหารจัดการให้มีการแสดง การประกวด หรือจำหน่ายศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน
2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ทั้งในด้านคุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมภาพลักษณ์ การพัฒนารูปแบบ และบรรจุภัณฑ์
3. ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาด การขยายตลาด ทั้งในและต่างประเทศ
4. ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงและสนับสนุนระหว่างอุตสาหกรรมการผลิต การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ตลอดจนผสมผสานหรือประยุกต์เทคโนโลยีที่ทันสมัยกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. พัฒนาฝึกอบรมการบริหาร จัดการ การผลิต การบริหารงานบุคคล การเงิน และการตลาด
6. ดำเนินการสนับสนุนด้านลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

Background

His Majesty King Bhumibol Adulyadej graciously issued the Royal Decree for the establishment of the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand on September 20th, 2003. It was announced in the government gazette on October 31st of the same year, becoming effective on the next day. The centre was therefore officially established as of November 1st, 2003 and called by its acronym “**SACICT**” (pronounced “Sak-Sith” just as the Thai word meaning “sacred”).

Objectives

According to Section 7 of the Royal Decree of the Establishment of the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization) B.E. 2546 (2003), SACICT was established with the objectives to promote and support the integration of vocations leading to the creation of folk arts and crafts in line with Her Majesty Queen Sirikit's projects as well as to promote their marketing domestically and internationally.

The objective of its establishment is indicated in the final part of the Royal Decree of the Establishment of the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public

Organization) B.E. 2546 (2003) as follows: “Thai folk arts and crafts are handiworks with the values and the tradition of originality and refinement of Thai craftsmanship. It is, therefore, rational for the Bangsai Arts and Crafts Training Centre with the cooperation of public and private sectors to establish the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand with an aim to promote, support and develop Thai folk arts and crafts as well as to expand their markets domestically and internationally. The Centre should be run independently and flexibly in order to facilitate the preservation and the development of Thai artistic heritage towards local and international appreciation.”

Management Structure

SACICT is the governmental agency, a nonprofit-making public organization, according to the Act of Public Organization B.E. 2542 (1999). SACICT is managed to accomplish the set objectives by Chief Executive Officer (CEO) and overseen by the Executive Board under the supervision of Minister of Commerce.

Role and Responsibility

1. Organise contests and sales of local arts and crafts products.
2. Develop and promote local arts and crafts in terms of quality standards, as well as the image and design of such products and their packaging.
3. Promote and support their marketing activities and the expansion of their local and international markets.
4. Build a network of support among different industries in terms of production and sales of local arts and crafts products, and to supply modern technology to techniques initiated through local folk wisdom, or by blending them together.
5. Develop training plans in terms of production, personnel and marketing management.
6. Provide support for, and encourage the observance of intellectual property rights of all types.

PRODUCT SHOWCASE

เครื่องประดับมีชีวิต

The Living Accessories

คืนชีวิตให้กับเทคนิคโบราณเก่าแก่กว่า 5,000 ปี... **"Angsa"** แบรนด์เครื่องประดับออกแบบโดยทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2558 อังคาร อุปนันท์ และคู่ชีวิต (หงษ์ศรา) นำเทคนิค ยัดลาย หรือ Filigree มาใช้ในการสร้างสรรค์แหวน ต่างหู สร้อย กำไลวง หรือกระดุมเสื่อเช็ด จากวัสดุทองคำและเงิน ออกมาเป็นสุดยอดงานหัตถศิลป์ร่วมสมัยที่สร้างความตื่นตาตื่นใจแก่วงการเครื่องประดับเป็นอย่างมาก

ในอดีต เทคนิคการยัดลายมักจะมีให้พบเห็นได้ในชิ้นงานโบราณที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ของโลกในฐานะงานอันทรงคุณค่าหายาก ทว่าในวันนี้อังคารและหงษ์ศราได้ปลุกคุณค่าในอดีตกาลให้กลับมามีชีวิตโลดแล่นอีกครั้ง

Reviving an ancient technique from over five millennia past, New Heritage Artisan Angkan Uppanun and his designer wife Hongsara of **"Angsa"** brand employ the art of Filigree in creating a rich list of alluring accessories including rings, earrings, cufflinks, and shirt buttons, among others. Hand-crafted in 99.9% silver and gold, Angsa collections feature exciting wearable art pieces in both traditional and contemporary styles.

In the past, Filigree art were usually seen in the form of "rare and precious" antique jewellery on display in museums across the world. Angkan and Hongsara have indeed given this ancient art form a new lease on life!

ต่างหูทอง คอลเลกชัน ตุง
[Tung Collection] Gold earrings
คู่ละ 45,000 บาท/baht a pair

ต่างหู โป๊ยต้นทอง
[Peony Collection] Gold Earrings
คู่ละ 39,000 บาท/baht a pair

เครื่องประดับคอลเลกชัน โป๊ตั้น
[Peony Collection] Jewellery

สร้อยข้อมือ

Bracelet

เส้นล: 8,500 บาท/baht each

สร้อยคอ

Necklace

เส้นล: 16,000 บาท/baht each

ต่างหู

Earrings

คู่ล: 4,500 บาท/baht a pair

ปิ่น

Barrette

ชิ้นล: 8,500 บาท/baht each

แหวนมะยม แบบไขว้

Spiral-shaped Ring

วงล: 4,800 บาท/baht each

แหวนมะยม

U-shaped Ring

วงล: 3,800 บาท/baht each

เครื่องประดับคอลเลกชัน พระอาทิตย์
[Sun Collection] Jewellery

สร้อยคอ

Necklace

เส้นละ 18,000 บาท/baht each

สร้อยข้อมือ

Bracelet

เส้นละ 22,000 บาท/baht each

แหวนสามนิ้ว

Triple Gemstone Ring

วงละ 8,000 บาท/baht each

ต่างหู

Earrings

คู่ละ 5,500 บาท/baht a piece

แหวนนิ้วเดียว

Single Gemstone Ring

วงละ 4,500 บาท/baht each

สนใจสินค้า สามารถติดต่อได้ที่ / Interested buyers please contact

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป.

โทร. 035 367 054-9 โทรสาร 035 367 051 สายด่วน 1289

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

Tel : +66 (0) 35 367 054-9 Fax : +66 (0) 35 367 051 Call Centre 1289

www.sacict.or.th

SACICT

เพิ่มสมรรถนะผู้ประกอบการ หัตถกรรมไทย ก้าวไกลสู่สากล

หลักสูตร	วันอบรม	เนื้อหาการอบรมเชิงปฏิบัติการ	คุณสมบัติผู้สมัคร
หลักสูตรพื้นฐาน การบริหารธุรกิจ การค้าหัตถกรรม 1	27-28 เม.ย. 59	<ul style="list-style-type: none"> - บัญชีเบื้องต้น - ภาษีเบื้องต้น - การตั้งราคาสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิก sacict ครูช่าง ๔ - ทายาทช่าง ๔ - ระยะเวลาทำธุรกิจ อย่างน้อย 1 ปี
หลักสูตรพื้นฐาน การบริหารธุรกิจ การค้าหัตถกรรม 2	3-4 พ.ค. 59	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการและกลยุทธ์การตลาด และการขาย การสื่อสารการตลาด - เทคนิคการเล่าเรื่องราวคุณค่า ผลิตภัณฑ์ - แนวโน้มงานหัตถกรรม (Craft Trend) 	<p>หมายเหตุ ผู้ประกอบการงานหัตถกรรม สามารถสมัครสมาชิก ศ.ศ.ป. ได้ทุกราย</p>
หลักสูตร การบริหารธุรกิจ การค้าหัตถกรรม ระดับกลาง รุ่น 1	1-3 มิ.ย. 59 14-15 มิ.ย. 59 27 มิ.ย. 59	<ul style="list-style-type: none"> - การหาช่องทางลงทุนที่เหมาะสม - การสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ และการสร้างแบรนด์ - การตลาดสื่อโซเชียลเนตเวิร์ค (Social Media) 	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิก sacict ครูช่าง ๔ - ทายาทช่าง ๔ - ระยะเวลาทำธุรกิจ อย่างน้อย 3 ปี
หลักสูตร การบริหารธุรกิจ การค้าหัตถกรรม ระดับกลาง รุ่น 2	8-10 มิ.ย. 59 16-17 มิ.ย. 59 27 มิ.ย. 59	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการทรัพย์สินทางปัญญา - การหาแหล่งเงินและการจัดการ เงินทุน 	<p>หมายเหตุ เลือกอบรมได้เพียง 1 รุ่น</p>
หลักสูตร การบริหารธุรกิจ การค้าหัตถกรรม ระดับนั้มเพาะ ธุรกิจเชิงลึก	29-30 มิ.ย. 59 1 ก.ค. 59 5-7 ก.ค. 59 17-18 ก.ค. 59	<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินธุรกิจ - โอกาสและช่องทางการตลาด ในประเทศและต่างประเทศ - การส่งออกงานหัตถกรรมและ การเตรียมความพร้อมในการ เจรจาธุรกิจ - การตลาดดิจิทัล - แนวโน้มงานหัตถกรรม (Craft Trend) 	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิก sacict ครูช่าง ๔ - ทายาทช่าง ๔ - ระยะเวลาทำธุรกิจ อย่างน้อย 5 ปี - เป็นนิติบุคคล <p>หมายเหตุ กรณีไม่ได้เป็นนิติบุคคล จะได้รับคำปรึกษา จัดตั้งเป็นนิติบุคคล</p>

กรุณาส่งใบสมัคร อีเมล : sacicttraining@sacict.mail.go.th หรือ อีเมล : craftbd2016@gmail.com

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)
The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand
(Public Organization)

เชิญชม นิทรรศการ “มัดหมี่” สายสัมพันธ์แห่งเอเชีย

7 มิถุนายน - 7 สิงหาคม 2559

ระหว่างเวลา 08.30 - 16.30 น. (ไม่เว้นวันหยุด)

ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)
อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา
โทร.1289

www.sacict.or.th

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) 59 หมู่ 4 ต.ช้างใหญ่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290
Facebook : ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ CallCenter 1289 www.sacict.or.th